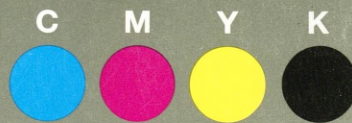

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

~~DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO~~

~~TAJNE~~

Egz. Nr 82

01408

ZESZYT TAKTYCZNY
6(23)

4/078

ASG

WARSZAWA
Czerwiec 1967

036938 39 str
+ 5 zał.

ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KAPITAŁU W OBRONIE
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO
36938

Colour Chart #13

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

DANES-PICTA.COM

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. SWIERCZEWSKIEGO

~~DO UŻYTKU
SŁUŻBOWEGO~~

~~TAJNE~~

Egz. Nr 82

ZESZYT TAKTYCZNY

6(23)

W A R S Z A W A

Czerwiec 1967

036938 39 str
+ 5 zał

BIBLIOTEKI SZKOŁNIOWE
KARNA
Im. gen. broni K. Swierczewskiego

036938

Prot. przekł. 12.657 *juv*

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

~~DO SZYTU
SLUZHOBNO~~

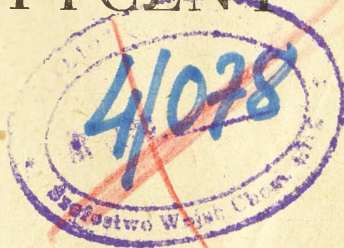
~~T A I N E~~

Egz. Nr 82

ZESZYT TAKTYCZNY

6(23)

W A R S Z A W A

Czerwiec 1967

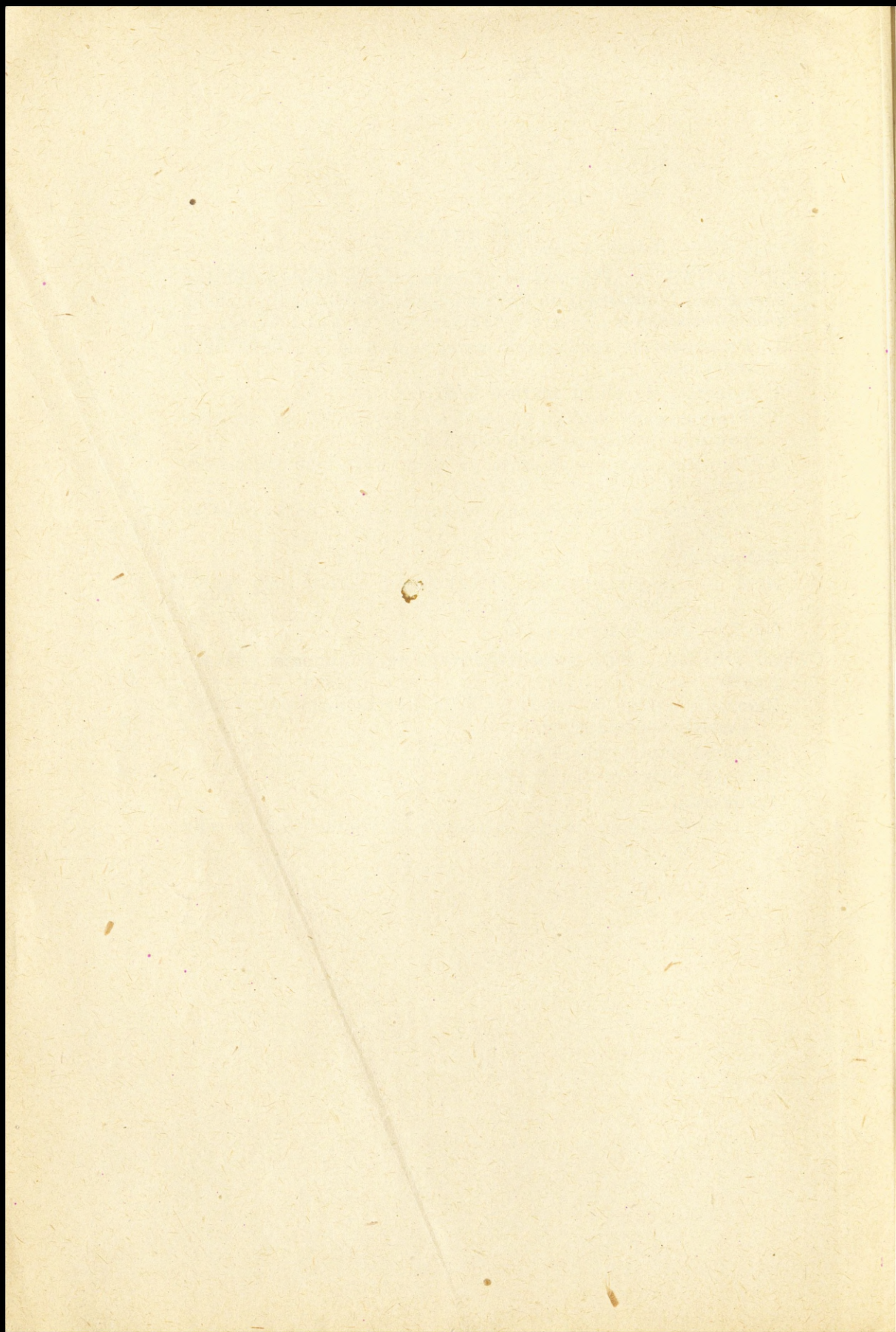
ARCHIWUM
BIBLIOTEKI SZKOLENIOWEJ
KAPITAŁU SZTABU GENERALNEGO
IM. GEN. BRONI K. ŚWIERCZEWSKIEGO

~~36938~~

Materiał do niniejszego Zeszytu opracowali: **do części pierwszej:** — ppłk dypl. Maksymilian KASPROWICZ, ppłk dypl. Jan GRZELECKI, mjr dypl. Władysław BOBRYK; **do części drugiej:** — płk dr Kazimierz KAGANIEC, mjr dypl. Lucjan ZAPALA, mjr dypl. Józef MAŃKOWSKI, mjr dypl. Zdzisław OSTROWSKI, mjr dypl. Jerzy WOJCIK.

SPIS TREŚCI

	Str.
CZĘŚĆ PIERWSZA: „Planowanie przegrupowania dywizji zmechanizowanej (pancernej) na dużą odległość (Rozwiązanie zadania zamieszczonego w „Zeszytach Taktycznym” nr 4/21 1967 r.)	5
1. Proponowane rozwiązanie przegrupowania 3 DZ na dużą odległość	5
2. Legenda do planu marszu 3 DZ	8
3. Proponowany rozkaz bojowy dowódcy 3 DZ do przegrupowania dywizji na dużą odległość	10
4. Proponowane rozwiązanie zadania przez pomocnika dowódcy 3 DZ d/s technicznych	14
5. Proponowane rozwiązanie zadania przez kwatermistrza 3 DZ	15
Załączniki:	
Nr 1 — Uzasadnienie długości kolumn marszowych pułku czołgów i pułku zmechanizowanego.	
Nr 2 — Plan marszu 3 DZ.	
CZĘŚĆ DRUGA: „Pułk zmechanizowany w działaniach opóźniających”	23
Założenie ogólne do tematu: „Pułk zmechanizowany w działaniach opóźniających”	32
Sytuacja artyleryjska 8 pz	36
Sytuacja inżynierska 8 pz	38
Załączniki:	
Nr 1 — Położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu o 15.00 3.4.	

Część pierwsza

PLANOWANIE PRZEGRUPOWANIA DYWIZJI ZMECHANIZOWANEJ (PANCERNEJ) NA DUŻĄ ODLEGŁOŚĆ

(Rozwiązanie zadania zamieszczonego w Zeszytcie Taktycznym nr 4 (21)
1967 r.)

Mapa 1 : 200 000

I. PROPONOWANE ROZWIĄZANIE PRZEGRUPOWANIA 3 DZ NA DUŻĄ ODLEGŁOŚĆ

Osiągnięcie przez 3 DZ nakazanych rejonów wyjściowych związane jest z przegrupowaniem oddziałów dywizji na odległość: do rejonu wyjściowego nr 1 około 300 km w czasie 20 godz., a do rejonu wyjściowego nr 2 — około 430—440 km w czasie 36 godz. Wyznaczony pas marszu oraz czynne przeprawy przez rz. ODRA umożliwiają przegrupowanie 3 DZ po trzech marszrutach, co sprzyja posiadaniu w pierwszym rzucie głównych sił dywizji.

Dywizja w czasie marszu może być obiektem uderzeń broni masowego rażenia, działalności grup dywersyjnych i desantów powietrznych nieprzyjaciela, szczególnie podczas pokonywania takich rubieży jak: rzeka DRAWA, jeziora i lasy płn. GORZÓW WLKP., rzeka ODRA, jeziora i lasy płd. PRENCLAU i dalej na zachód. Ponadto należy się liczyć z możliwością wejścia do bitwy 3 DZ po przekroczeniu rzeki ODRA. Stąd konieczne jest zorganizowanie marszu ubezpieczonego od czoła silnymi awangardami, przydzielenie środków wzmocnienia poszczególnym pułkom przed rozpoczęciem marszu, dokonanie przeglądu technicznego pojazdów (OT-1) i uzupełnienie sprzętu materiałowego przed rzeką ODRA.

Mając powyższe na uwadze marsz 3 DZ z rejonu alarmowego do rejonu wyjściowego nr 1 należy wykonać w dwu etapach, a do rejonu wyjściowego nr 2 — w trzech etapach po trzech marszrutach, mając w pierwszym rzucie trzy pułki (dwa pz i pcz).

Na wykonanie zadania przez dywizję duży wpływ wywierać będą następujące czynniki:

- osiągnięcie maksymalnej prędkości marszu z zachowaniem pełnej gotowości bojowej wojsk dywizji;
- właściwe wykorzystanie istniejących przepraw na rzece ODRA dla maksymalnego skrócenia czasu trwania samej przeprawy;
- posiadanie od chwili przekroczenia rzeki ODRA gotowych do natychmiastowego działania głównych sił dywizji.

Przyjmując za podstawę planowania marszu 3 DZ wyżej wymienione czynniki oraz warunki w jakich będzie odbywał się przemarsz wojsk, w rozwiązaniu szczegółowym przyjęto następujące kryteria:

1) **Srednia prędkość marszu — 20 kg/godz.** Przyjęcie takiej średniej prędkości marszu było wynikiem analizy dróg (w zasadzie wszystkie drogi na całej długości posiadają jednakowe warunki techniczne, umożliwiające uzyskanie prędkości dla kolumn mieszanych w dzień około 25—30, a w nocy — około 15—20 km/godz.) oraz uwzględnienia faktu, że sztab 3 DZ planując marsz w stosunku do „G” nie wiedział, czy rozpocznie się on w warunkach nocnych, czy też dziennych. Stąd zaistniała konieczność przyjęcia średniej prędkości marszu.

Jeżeli za podstawę przyjmiemy ustaloną średnią prędkość marszu 20 km/godz., to na przegrupowanie oddziałów dywizji do rejonu wyjściowego nr 2 odległego około 440 km potrzeba 22 godz. efektywnego marszu. Dywizja posiada 36 godz., a zatem na odpoczynki, obsługę techniczną wozów bojowych i uzupełnienie materiałowe w czasie marszu oraz wyciąganie i wciąganie kolumn pozostanie 14 godzin. Z tego na:

- a) długie odpoczynki — około 10 godzin:
  - pierwszy przed rzeką ODRA (trwający 3 godz.), przeznaczony na obsługę techniczną nr 1 wozów bojowych i uzupełnienie MPS;
  - drugi za rzeką ODRA (w rejonie wyjściowym nr 1), trwający około 7 godz., przeznaczony przede wszystkim na uzupełnienie MPS, obsługę techniczną wozów bojowych oraz przyjęcie rakiet przez 3 drt w rejonie ZEELUBE;
- b) krótkie odpoczynki — 2 godz. (4 × 30');
- c) wyciąganie i wciąganie kolumn — około 2 godz.

2) **Marsz należy wykonać po trzech marszrutach**, co w poważnym stopniu przyspieszy przeprawę głównych sił dywizji przez rzekę ODRA. Ujemną stroną takiego ugrupowania jest to, że w wypadku zniszczenia którejkolwiek z przepraw utrudniony jest manewr sił do pozostałych przepraw. Celem wyeliminowania tych trudności można zawczasu przygotować środki przeprawowe, które przed podejściem głównych sił dywizji do rzeki ODRA będą mogły zapewnić im przeprawę.

Wtym celu 3 bsap i 3 paplot skierowany będzie w rejonu długiego odpoczynku na zach. brzeg rz. ODRA w celu odbudowy ewentualnie zniszczonej, lub budowy nowej przeprawy. Ponadto sieć dróg w rejonie rzeki ODRA umożliwi dokonanie w szybkim tempie ewentualnego manewru maszerującymi kolumnami z jednej przeprawy na drugą.

Dla przyspieszenia samej przeprawy przez rzekę ODRA celowe jest dokonanie zmian w ugrupowaniu marszowym dywizji, wykorzystując do tego celu długi odpoczynek. Dlatego też w rozwiązaniu (patrz — plan marszu 3 DZ) uwzględniono przejście 3 drt z marszruty nr 2 na marszrutę nr 1 za 3 pcz oraz części tyłów dywizji z marszruty nr 2 na marszrutę nr 3. Podyktowane jest to tym, że 3 drt znajdzie się wcześniej na zach. brzegu ODRY niż w wypadku, gdyby miał się przeprawiać za 10 pz (przeprawa promowa na marszrucie nr 2, pozwalająca na

osiąganie prędkości marszowych dla pojazdów gąsienicowych 8—10, a dla pojazdów kołowych — do 15 km/godz.).

3) **Przekroczenie przez czoła sił głównych 3 pcz, 10 i 12 pz linii wyjściowej przyjęto w obliczeniach jako początek marszu 3 DZ.** Jeżeli dywizja ma rozpocząć marsz z rejonów alarmowych na sygnał podany z Armii, wówczas na przekazanie sygnału do poszczególnych oddziałów dywizji, wyciąganie kolumn oraz dojście czoła sił głównych do linii wyjściowej należy przyjąć czas około 1 godziny. Dlatego też w kalkulacji dotyczącej czasu wyjścia poszczególnych oddziałów 3 DZ przyjęto czas G—30 minut, to znaczy, że na dojście do linii wyjściowej, którą należy przekroczyć o „G” potrzeba 30 minut.

Wprowadzenie do kalkulacji godziny „G” jest konieczne, gdyż sztab 3 DZ nie otrzymał terminu rozpoczęcia marszu. Z chwilą otrzymania sygnału do rozpoczęcia marszu należy symbol godziny „G” zamienić czasem rzeczywistym.

4) Dla obliczenia czasu przemarszu poszczególnych kolumn marszowych do rejonu długiego odpoczynku oraz kierowania ich ruchem, wyznaczono dwie linie wyrównania:

- pierwszą w odległości 40 km od linii wyjściowej, co przy średniej prędkości 20 km/godz. wynosi 2 godz. marszu;
- drugą w odległości od poprzedniej 60 km, co przy tej samej prędkości wynosi 3 godz. marszu.

W rozwiązaniu przyjęto, że krótkie przystanki (30 minutowe) będą wyznaczane w czasie dojścia sił głównych do poszczególnych linii wyrównania i dlatego też do czasu przekroczenia tych linii doliczono czas trwania krótkiego odpoczynku (przystanku). Np.: 3 pcz od linii wyjściowej do linii wyrównania nr 1 ma do przebycia odległość 40 km ze średnią prędkością 20 km/godz. Odległość 40 km 3 pcz może przebyć w czasie 2 godz., jednak przekroczyć linię wyrównania ma o G+2 godz. 30 minut, to znaczy dopiero po 30-minutowym odpoczynku (przystanku). Ponadto w legendzie do planu marszu należy wyznaczyć czas trwania krótkich odpoczynków (przystanków). Jest to konieczne ze względu na porządek marszu oraz niedopuszczenie do samowolnego zatrzymywania się kolumn w czasie marszu, co spowodowałoby niepotrzebne ścieśnianie kolumn. W podobny sposób oblicza się przekroczenie przez poszczególne kolumny marszowe 3 DZ linii wyrównania nr 2 oraz osiągnięcie rejonów długiego odpoczynku i rejonu docelowego.

5) **Wyznaczenie długiego odpoczynku przed rzeką ODRA zapewniającego wymogi techniczne eksploatacji wozów bojowych.** Wyznaczenie rejonu długiego odpoczynku po przebyciu 160 km od linii wyjściowej uwarunkowane jest koniecznością przeprowadzenia w wozach bojowych obsługi technicznej nr 1 oraz uzupełnienia MPS i ewentualnego przyjęcia rakiet przez 3 drt. Czas 3 godz. przewidziany na OT — 1 wykorzystany będzie również na dokonanie zmian w ugrupowaniu marszowym 3 DZ (3 bsap i 3 paplot wyprzedzą 10 pz i przegrupują się na rzekę ODRA w rejon LUNOW), na które to przedsięwzięcie potrzeba około 3 godz. czasu. Takie rozwiązanie pozwala sztabowi

3 DZ wyeliminować niekorzystne ugrupowanie marszowe dywizji w czasie przeprawy bez straty czasu.

6) Rejon wyjściowy 3 DZ nr 1 przyjęto w planowaniu jako drugi rejon długiego odpoczynku, w wypadku gdyby dywizja miała dalej maszerować do rejonu wyjściowego nr 2.

7) **Organizacja regulacji ruchu.** Przemarsz 3 DZ przez obszar PRL zabezpieczają siły OTK. W związku z tym istnieje konieczność zorganizowania regulacji ruchu siłami 3 DZ celem zabezpieczenia:

- a) sprawnego wyjścia poszczególnych oddziałów (pododdziałów) dywizji z rejonów alarmowych na zasadnicze marszrutę;
- b) sprawnego dokonania zmian w ugrupowaniu marszowym 3 DZ w rejonie długiego odpoczynku przed rzeką ODRA;
- c) sprawnego przekroczenia rzeki ODRA przez oddziały dywizji oraz zapewnienia warunków umożliwiających dokonania manewru w wypadku zniszczenia istniejących przepraw;
- d) sprawnego przemarszu 3 DZ na terytorium NRD.

Organizacja regulacji ruchu siłami 3 DZ potrzebna jest zasadniczo w trzech rejonach:

- pierwszym, obejmującym drogi wyprowadzające z rejonów alarmowych poszczególnych oddziałów (pododdziałów) dywizji do linii wyjściowej;
- drugim, obejmującym drogi potrzebne do:
  - wyprowadzenia 3 drt w rejon MIEŁĘCIN,
  - wyprowadzenia Olnz. 3 DZ z marszrutę nr 2 w rejonie BARLINEK na marszrutę nr 1 w rejonie GLIŃSKO,
  - wyprowadzenia części tyłów dywizji z marszrutę nr 2 w rejonie KRZYŃKA na marszrutę nr 3 w rejonie TRZCINNA;
- trzecim, obejmującym zasadnicze marszrutę i drogi rokadowe przyległe do rzeki ODRA i drogi przemarszu 3 DZ do rejonu wyjściowego nr 1 lub nr 2.

Organizując regulację ruchu dla w/w potrzeb sztab 3 DZ powinien zawczasu przygotować odpowiednie siły i środki do obsadzenia nimi rejonu pierwszego i drugiego. Siły i środki potrzebne do organizacji regulacji ruchu w rejonie nr 3, należy czerpać z sił, które zapewniały regulację ruchu w rejonach nr 1 i 2. Manewr taki jest możliwy, gdyż długi odpoczynek trwający 3 godz. pozwala przegrupować siły regulacji ruchu z poprzednich rejonów w rejon rzeki ODRA i zorganizować nimi regulację ruchu do czasu podejścia sił głównych dywizji do przeprawy.

Załącznik: Plan marszu 3 DZ.

II. LEGENDA DO PLANU MARSZU 3 DZ

1. Przeciwdziałanie skutkom uderzeń broni masowego rażenia npla.

W wypadku wykonania przez npla uderzeń bronią masowego rażenia w rejonie alarmowym 3 DZ, poszczególne oddziały zajmują rejon zapasowe i przeprowadzają likwidację skutków tych uderzeń własny-

mi siłami. Kompania opchem dywizji jest w gotowości do rozwinięcia PZS w każdym rejonie długiego odpoczynku.

Dla prowadzenia rozpoznania chemicznego i skażeń promieniotwórczych organizuje się 5 patroli rozpoznania, które działają w składzie SD, WSD i KSD, OR 3 DZ i 3 drt.

Całkowite zabiegi sanitarne oraz dezaktywację przeprowadza się w czasie odpoczynków.

2. Obrona przeciwlotnicza. Osłonę przeciwlotniczą wojsk 3 DZ w rejonie wyjściowym oraz w czasie przegrupowania do rz. ODRA zabezpiecza 1 KOPK. Przeprawę przez rz. ODRA zabezpieczają:

- w rejonie SZWEDT i ALT GLICEN — paplot mk OPK;
- w rejonie LUNOW — 3 paplot (tylko na czas przemarszu 3 drt, 10 pz, i SD 3 DZ).

Osłonę przeciwlotniczą w czasie przegrupowania 3 DZ na zachód od rz. ODRA realizują — lotnictwo operacyjne oraz naziemne środki obrony przeciwlotniczej wojsk radzieckich i NRD.

3. Zabezpieczenie inżynieryjne.

- a) Przegrupowanie wojsk 3 DZ zabezpieczają:
  - na marszrucie nr 1 — GID 1A;
  - na marszrucie nr 2 — OZR 3 DZ w sile kid (3 bsap);
  - na marszrucie nr 3 — 12 pz własnymi siłami, wzmocniony ksap (3 bsap).
- b) Przeprawę przez rz. ODRA w wypadku uszkodzenia któregośkolwiek z mostów zabezpiecza 3 bsap, który przed podejściem sił głównych do przeprawy zajmuje rejon SZENEBERG, w gotowości do naprawy istniejących mostów lub budowy mostu pontonowego na zachodniej ODRZE pod obciążenie 16 ton.

4. Obrona przeciwdessantowa i dywersyjna. Rozpoznanie ewentualnych działań grup dywersyjnych i desantów powietrznych npla w czasie przegrupowania oddziałów dywizji prowadzą:

- na marszrucie nr 2 — OR 3 DZ ;
- na marszrucie nr 1 i 3 — pułki własnymi siłami.

Marsz sił głównych dywizji zabezpieczają 10, 12 pz i 3 pcz awan-gardami w sile wzmocnionego batalionu czołgów każda, a w 3 pcz — nie mniej niż dwoma kompaniami czołgów.

Ochrona mostów na rz. ODRA zorganizowana jest siłami specjalnych grup porządkowo-ochronnych OTK.

5. Organizacja dowodzenia. Na okres przegrupowania organizowane jest WSD 3 DZ, które przesuwa się na czołe sił głównych 10 pz oraz SD, które przesuwa się marszrutą nr 2 za siłami głównymi dywizji.

Sygnaly:

a) Dowodzenia:

- wymarsz z rejonu alarmowego — „JAGODA” — 163
- przekroczenie linii wyjściowej — „TOPOLA” — 151
- przekroczenie linii wyrównania nr 1 — „KOMNATA” — 122

— przekroczenie linii wyrównania nr 2	— „ŚNIEŻKA”	— 136
— początek przeprawy przez rz. ODRA	— „OSTROGA”	— 268
— koniec przeprawy przez rz. ODRA	— „DAKTYL”	— 287
— osiągnięcie rejonu odpoczynku	— „ŚLIWA”	— 276
— osiągnięcie rejonu ześrodkowania	— „KRZEMIEŃ”	— 263
— maszerować	— „JAŚMIN”	— 235
— zatrzymać się	— „KAMIEŃ”	— 252
— zwiększyć szybkość marszu	— „RAKIETA”	— 225

b) Powiadomienia i ostrzeżenia:

— OPL	— „POWIETRZE”	— 333
— OPbmar	— „BURZA”	— 777
— OPchem	— „GAZ”	— 444

2 ✓
6. **Organizacja regulacji ruchu.** Regulacja ruchu siłami 3 DZ organizowana jest do rz. ODRA na marszrutach nr 1 i 2, w rejonie alarmowym do linii wyjściowej oraz w rejonie długiego odpoczynku. Regulację ruchu do rz. ODRA na marszrucie nr 3 zabezpiecza 12 pz własnymi siłami i środkami. Na pozostałych odcinkach marszrut regulację ruchu zabezpiecza OTK.

?
7. **Krótkie odpoczynki 30'** dla wszystkich oddziałów (pododdziałów) 3 DZ wyznacza się w następującym czasie: od G+2 godz. do G+2 godz. 30'; od G+5 godz. 30' do G+6 godz.; od G±14 godz. do G±14 godz. 30'.

**III. PROPONOWANY ROZKAZ BOJOWY DOWÓDCY 3 DZ
DO PRZEGRUPOWANIA DYWIZJI NA DUŻĄ ODLEGŁOŚĆ**

Rozkaz bojowy 3 DZ nr 01. SD — las (4020), 2.00 16.11

Mapa 1 : 200 000. — 51 r.

1. W ostatnim okresie koalicja „Zachód” doprowadziła do znacznego napięcia sytuacji międzynarodowej i poczyniła szereg przedsięwzięć świadczących o bezpośrednich przygotowaniach do rozpoczęcia wojny.
2. 3 DZ w wypadku rozpoczęcia wojny przez koalicję „Zachód” wykonuje marsz po trzech marszrutach w pasie: na prawo — SZCZECINEK, KALISZ POM., CHOSZCZNO, PYRZYCE, (wył.) KARWICE, TASZENBERG, NEDDEMIN, (wył.) jez. KUMMEROWER-ZEE; na lewo — WIECIBORK, PIŁA, rz. NOTEĆ, GORZÓW WLKP., NOJGLICEN, TEMPLIN, jez. MIURITC-ZEE i do G+20 godz. osiąga rejon wyjściowy nr 1: PRENCLAU, TEMPLIN, ANGERMINDE lub do G+36 godz. rejon wyjściowy nr 2: GIUSTROW, PŁAU, WAREN.

Marszruty:

- nr 1: CZARNE, SZCZECINEK, NADARZYCE, MIROSŁAWIEC, CHOSZCZNO, PYRZYCE, SZWEDT, PRENCLAU, NOJBRANDENBURG, TETEROW, KRAKÓW;
- nr 2: OKONEK, WAŁCZ, DOBIEGNIEW, TUCZNO, BARLINEK, LIPIANY, CHOJNA, LUNOW, ANGERMINDE, HASLEBEN,

BOJCENBURG, WITTENHAGEN, BLUMENHOLC, PENCILIN, WAREN, MALCHOW, KAROW, PŁAU;

nr 3: ZŁOTOW, PIŁA, TRZCIANKA, JĘDRZEJEWO, KRZYŻ, STRZELCE KRAJEŃSKIE, GORZÓW WIELKOPOLSKI, MYSLIBORZ, MORYŃ, NOJGLICEN, BRODWIN, ALT KLUNKENDORF, FRIDRICHSWALDE, TEMPLIN, LICHEN, FIURSTENGER, NOJSZTERLITC.

Linia wyjściowa: skrzyżowanie toru kolejowego z szosą wsch. SZCZECINEK, SYPNIEWO, skrzyżowanie toru kolejowego z szosą 3 km pld. JASTROWIE, ptn. skraj lasu pld-zach. TRZCIANKA.

Linia wyrównania nr 1: NADARZYCE, PRUSINKOWO, LUBCZ.

Linia wyrównania nr 2: KALISZ POM., KOLSK, RÓZANKI.

3. Rozkazuję:

a) 3 pcz z 2/3 pa ubezpieczając się awangardą w sile dwóch kcz, wykonać marsz po marszrucie nr 1 i do G+34 godz. zająć rejon: SZPENDIN, KRAKÓW, GRABÓW. Czołem sił głównych przekroczyć:

- linię wyjściową o „G”;
- linię wyrównania nr 1 o G+2 godz. 30’;
- linię wyrównania nr 2 o G+6 godz.;
- rz. ODRA o G+16 godz. 30’.

Rejony długiego odpoczynku:

- GARDZIEC, NADARZYN od G+9 godz. do G+12 godz. 30’
- WOLFSHAGEN, (wył) PRENCLAU od G+20 godz. do G+27 godz.

b) 10 pz z 1/3 pa ubezpieczając się awangardą w sile batalionu czołgów wykonać marsz po marszrucie nr 2 i do G+34 godz. 30’ zająć rejon: PASSOW, PŁAU, CARCHLIN. Czołem sił głównych przekroczyć:

- linię wyjściową o „G”;
- linię wyrównania nr 1 o G+2 godz. 30’;
- linię wyrównania nr 2 o G+6 godz.;
- rz. ODRA o G+16 godz.

Rejony długiego odpoczynku:

- LIPIANY, KRZYŃKA od G+9 godz. do G+12 godz.;
- BOJCENBURG, GERSWALDE od G+20 godz. do G+27 godz.

c) 12 pz z 3 pa (bez 1 i 2d), 2 ksap ubezpieczając się awangardą w sile batalionu czołgów wykonać marsz po marszrucie nr 3 i do G+34 godz. zająć rejon: SZTUER, REBEL, KARCHOW.

Czołem sił głównych przekroczyć:

- linię wyjściową o „G”;
- linię wyrównania nr 1 o G+2 godz. 30’;
- linię wyrównania nr 2 o G+6 godz.;
- rz. ODRA o G+16 godz.

Rejony długiego odpoczynku:

- CZERNIKÓW, WYSOKA WLKP. od G+9 godz. do G+12 godz. 30';
  - NOJ-PLACHT, GECZENDORF od G+20 godz. do G+27 godz.
- d) 11 pz maszerować marszrutą nr 1 i do G+36 godz. zająć rejon: MAMERÓW, ŁUKKÓW, GŁĄZÓW. Czołem sił głównych przekroczyć:
- linię wyjściową o G+3 godz. 30';
  - linię wyrównania nr 1 o G+6 godz.;
  - linię wyrównania nr 2 o G+9 godz. 30';
  - rz. ODRA o G+19 godz.

Rejony długiego odpoczynku:

- CHOSZCZNO, DRAWNO od G+11 godz. do G+13 godz. 30';
  - BERTIKOW, FIRADEN od G+21 godz. do G+28 godz. 30'.
- e) 3 drt maszerować marszrutą nr 2 za 10 pz do LIPIANY, a następnie marszrutą nr 1 za 3 pcz i do G+35 godz. zająć rejon: BOSSOW, ZANDORF, KARÓW. Czołem sił głównych przekroczyć:
- linię wyjściową o G+3 godz. 10';
  - linię wyrównania nr 1 o G+5 godz. 10';
  - linię wyrównania nr 2 o G+8 godz. 40';
  - rz. ODRA o G+17 godz. 45'.

Rejony długiego odpoczynku:

- KRZEPLIN, ZAŁĘŻE, MIELECIN od G+12 godz. 30' do G+14 godz. 30';
  - SZENERMARK, BEENC, (wył) PENCLIN od G+21 godz. do G+27 godz. 30'.
- f) 3 paplot maszerować wspólnie z 3 drt z zadaniem osłony jego ugrupowania przed uderzeniami lotnictwa npla. Ponadto od G+16 godz. do G+22 godz. osłonić przeprawy na rz. ODRA w rejonie LUNOW.

- g) OInz: 3 bsap (bez 2 k i kid) maszerować marszrutą nr 2 za SD 3 DZ do BARLINEK, a następnie marszrutą nr 1 i do G+18 godz. zająć rejon lasu płu. SZTOLPE, gdzie być w gotowości do budowy przeprawy na rz. ODRA w wypadku zniszczenia istniejących przepraw. Po przeprawie 3 DZ przez rz. ODRA maszerować marszrutą nr 2 za SD 3 DZ i do G+37 godz. zająć rejon lasu płu. MALCHOW. Czołem sił głównych przekroczyć:

- linię wyjściową o G+4 godz. 45';
- linię wyrównania nr 1 o G+7 godz. 15';
- linię wyrównania nr 2 o G+10 godz. 15';
- rz. ODRA o G+16 godz.

Rejony długiego odpoczynku:

- las płu. SZTOLPE od G+18 godz. do G+22 godz.;
- GRAJFENBERG od G+23 godz. do G+28 godz. 30'.

- h) OZR: kid 3 bsap maszerować marszrutą nr 2 za OR 3 DZ w gotowości do naprawy dróg i do G+33 godz. zająć rejon GOLDBERG. Czołem sił przekroczyć:
— linię wyjściową o G+35 godz.;
— rz. ODRA o G+15 godz.
Rejony długiego odpoczynku:
— TRZCINSKO-ZDRÓJ od G+9 godz. do G+13 godz.;
— BLUMENHARN od G+20 godz. do G+26 godz.
- i) Tyły 3 DZ maszerować marszrutą nr 2 i 3 do BARLINEK, a następnie marszrutą nr 3 i do G+38 godz. zająć rejon: HAGENOW, (wył) WAREN, LEFENSdorf. Czołem sił głównych przekroczyć:
Na marszrucie nr 2:
— linię wyjściową o G+6 godz.;
— linię wyrównania nr 1 o G+8 godz. 30';
— linię wyrównania nr 2 o G+11 godz. 30'.
Na marszrucie nr 3:
— linię wyjściową o G+4 godz. 30';
— linię wyrównania nr 1 o G+7 godz. 30';
— linię wyrównania nr 2 o G+10 godz. 30';
— rz. ODRA o G+19 godz.
Rejony długiego odpoczynku:
Na marszrucie nr 2:
— BOBROWKO, TUSZNO od G+11 godz. 45' do G+14 godz.;
Na marszrucie nr 3:
— SMOŁCZYN, BUCZYNA od G+11 godz. 20' do G+14 godz.;
— FRIDRICHSWALDE, GERCSZPRUNG od G+21 godz. do G+29 godz.
- j) Gotowość do marszu — 6.00 16.11.
4. WSD maszeruje na czole sił głównych 10 pz, SD — za 3 drt.
Meldunki przedstawiać:
— o gotowości do marszu;
— o przekroczeniu linii wyjściowej i wyrównania;
— o osiągnięciu nakazanego rejonu;
— o spotkaniu się z nieprzyjacielem.
Zastępcy: dowódca 10 pz i dowódca 3 pz.

SZEF SZTABU 3 DZ

DOWÓDCA 3 DZ

(stopień, nazwisko i podpis)

(stopień, nazwisko i podpis)

Załączniki:

- Nr 1 — Uzasadnienie długości kolumn marszowych pułku czołgów i pułku zmechanizowanego.
Nr 2 — Plan marszu 3 DZ.

**IV. PROPONOWANE ROZWIĄZANIE ZADANIA
PRZEZ POMOCNIKA DOWÓDCY 3 DZ d/s TECHNICZNYCH**

1. Stan techniczny wozów bojowych i pojazdów mechanicznych. Stan techniki 3 DZ o godzinie 21.00 15.11 przedstawiał się następująco:

— czołgów sprawnych technicznie	— 208;
— transporterów sprawnych technicznie	— 308;
— samochodów sprawnych technicznie	— 1266;
Wymaga naprawy: — czołgów	— 8
— transporterów	— 11;
— samochodów	— 29.

Środki naprawcze oddziałowe i dywizyjne dysponują jeszcze w rejonie alarmowym 9-oma godzinami nocnymi i są w stanie wykonać wszystkie naprawy bieżące, zwiększając stan techniki o 4 czołgi, 6 transporterów i 16 samochodów. Wozy bojowe i pojazdy mechaniczne wymagające naprawy średniej, które pozostały w garnizonach stałych należy spisać z ewidencji dywizji. Trzeba też ubiegać się o uzupełnienie techniki do norm etatowych.

Załogi wozów bojowych oraz kierowcy pojazdów mechanicznych wykonają wszystkie prace związane z obsługą sprzętu. Do pomocy załogom i kierowcom należy skierować środki obsługowe oddziałów oraz wolne środki naprawcze. Środki dywizyjne wykorzystać do udzielenia pomocy 3 pcz oraz pododdziałom i oddziałom dywizyjnym.

Posiadany zapas przebiegu zabezpiecza wykonanie przegrupowania 3 DZ do nakazanego rejonu oraz zezwala na użycie dywizji w pierwszym rzucie operacyjnym armii — na całą głębokość operacji. Jedynie 7 czołgów posiada zapas przebiegu 500 km co umożliwi im wykonanie marszu i wzięcie udziału w walce w pierwszym jej dniu.

2. **Pomoc techniczna podczas przegrupowywania 3 DZ.** Zorganizować techniczne zamykanie kolumn dywizyjnych, uwzględniając ugrupowanie dywizji na poszczególnych marszrutach. Siły i środki — z 3 bn dywizji.

Techniczne zamykanie marszruty nr 1: A/Panc — 4 szt., B/Panc — 2 szt., A/Sam — 2 szt., Warsztat uzbrojenia — 2 szt., CW, ciągnik kołowy, Kras GOT, cysterna, sanitarka.

Techniczne zamykanie marszruty nr 2: A/Panc — 1 szt., A/Sam — 4 szt., B/Sam — 1 szt., Warsztat uzbrojenia — 2 szt., CD, ciągnik art. gaśnicowy, ciągnik artyleryjski kołowy, ciągnik kołowy, Kras GOT, cysterna, sanitarka.

Techniczne zamykanie marszruty nr 3: A/Panc — 1 szt., A/Sam — 2 szt., B/Sam — 1 szt., Warsztat uzbrojenia — 2 szt., T-34-T, ciągnik kołowy, cysterna, sanitarka.

Pozostałe siły i środki 3 bn maszerują po marszrucie nr 2. Wydział techniczny dywizji — z kwatermistrzowskim stanowiskiem dowodzenia. Pomocnik dowódcy 3 DZ d/s technicznych w ognie rzutu bojowego 11 pz, jego zastępca d/s eksploatacji — w ognie 3 paplot, a zastępca d/s napraw — w ognie rzutu bojowego 12 pz.

Wyznaczam następujące rejonu zbiórki funduszu naprawczego: nr 1 — MIELEĆCIN, nr 2 — BARLINEK, nr 3 — STOKI, nr 4 — MELCOW, nr 5 — KRIKOW, nr 6 — płn. LIPEN. Rejonu te podać do wiadomości pomocników dowódców oddziałów d/s technicznych, kierownikom dywizyjnego technicznego zamykania kolumn oraz AGE działającym w pasie 3 DZ.

W rejonie długiego odpoczynku wyznaczam rejonu na ewentualne rozwinięcie dywizyjnych PZW i PÜ: nr 1 — pld. CHOSZCZNO, nr 2 — MOCZYDŁA. W rejonie wyjściowym zach. ODRA PZW i PU przewiduje rozwinąć: nr 3 — pld. PRENCLAU, nr 4 — TEMMEN. Po osiągnięciu nakazanego rejonu przewiduję zorganizowanie dwu dywizyjnych PZW i PU: nr 5 — ZEERAN i nr 6 — WŁASHIUTTE.

Podczas przeprawy wojsk 3 DZ przez rzekę ODRA pomoc techniczną organizują wojska OTK — Polski i NRD oraz środki armijne. Ponadto poczyniono niezbędne przedsięwzięcia, aby przygotować wozy bojowe do przeprawy po dnie, gdyby tego wymagała sytuacja taktyczna. W tym wypadku PPT zostaną wzmocnione specjalistami i odpowiednim sprzętem tworząc zasadnicze GER na kierunku każdej przeprawy.

Wszelka naprawa sprzętu pancernego i samochodowego na poszczególnych marszrutach nie może trwać dłużej niż do chwili przemarszu wojsk. Nie powinno nic pozostać na trasie po przejściu zamykania technicznego dywizji na danej marszrucie.

Sprzęt, którego naprawa wymaga więcej czasu niż okres przeznaczony na przemarsz kolumny dywizyjnej na danej marszrucie w zależności od zaistniałej sytuacji i miejsca będzie ewakuowany do najbliższego PPT, rejonu uszkodzonego sprzętu, względnie rejonu długiego odpoczynku wojsk przez zamykanie techniczne oddziału lub dywizji. Sprzęt uszkodzony podczas eksploatacji, którego naprawa wymaga dłuższego okresu czasu oraz sprzęt uszkodzony w toku ewentualnych działań nieprzyjaciela, należy przekazywać środkom ewakuacyjnym armii, które działają w pasie dywizji.

Naprawiony sprzęt techniczny w mieszanych kolumnach, odpowiednio ubezpieczony, szybkim marszem dołącza do oddziałów. Uszkodzone czołgi o najmniejszym zapasie przebiegu należy ładować na Kras-6OT, oszczędzając ich zapas do działań bojowych.

V. PROPONOWANE ROZWIĄZANIE ZADANIA PRZEZ KWATERMISTRZA 3 DZ

Wpływ działań przeciwnika na pracę tyłów dywizji.

Rozpatrując powstałą sytuację należy oczekiwać, że maszerujące oddziały 3 DZ będą atakowane zarówno przez lotnictwo nieprzyjaciela, jak i przez siły naziemne. Należy się również spodziewać, że nieprzyjaciel zechce skorzystać z dogodnego terenu i nasyci te rejonu grupami dywersyjnymi, a nawet może wysadzić na kierunku marszu dywizji desant powietrzny w sile brygady i więcej.

Wnioski:

1. Nie wyklucza się użycia przez przeciwnika broni masowego rażenia na najbardziej prawdopodobne rejony uderzeń, np. rejon długiego odpoczynku dywizji, bądź mosty na rzece ODRA.
2. Rejony prawdopodobnego działania grup dywersyjnych npla:
  - wzdłuż rz. DRAWA;
  - w rejonie kompleksu jezior pñ. GORZÓW WIELKOPOLSKI;
  - w dorzeczu rz. ODRA i na całym terytorium NRD.
3. Dla grup dywersyjnych opłacalnym obiektem ataku mogą być kolumny tyłowe przewożące zaopatrzenie. Kolumny te najbardziej narażone będą na działanie npla w rejonie długiego odpoczynku, wówczas, gdy będą kursować pomiędzy oddziałami a składami URP i Okręgu.
4. Przy zbliżaniu się do rejonu długiego odpoczynku i do rz. ODRA trzeba się liczyć z aktywnym oddziaływaniem lotnictwa przeciwnika. Może to spowodować zahamowanie marszu dywizji i wzrost strat sanitarnych oraz strat w sprzęcie i środkach materiałowych.
5. Zniszczenie na rz. ODRA przepraw może spowodować oderwanie się od zasadniczych sił 3 DZ oddziałów i pododdziałów zdolnych do pokonania rzeki po dnie. Może też zaistnieć konieczność organizowania przeprawy niektórych środków materiałowych na zachodni brzeg rz. ODRA.

Wojska własne

3 DZ do 6.00 16.11 powinna uzyskać gotowość do wykonania postawionego zadania. Dywizja ma się przemieszczać po trzech marszrutach. Na trasie przemarszu będą organizowane odpoczynki. Pierwszy długi odpoczynek będzie organizowany po przejściu ok. 180 km. Kolejny odpoczynek — po 140 km, rejon tego odpoczynku może być także rejonem wyjściowym do walki. Marsz będzie odbywał się przeważnie w dzień.

Wnioski:

1. Oddziały i pododdziały dywizyjne do czasu wymarszu będą pod względem tyłowym dostatecznie wyposażone i zaopatrzone w sprzęt i środki materiałowe.
2. Należy udzielić pomocy oddziałom gospodarczym w uzupełnianiu zużytego mps.
3. Tyły dywizyjne należy przemieszczać po dwóch marszrutach za ugrupowaniem marszowym dywizji.
4. Duży nacisk położyć na doszkalanie nowowcielonych szeregowców i oficerów.

Stan i potrzeby środków materiałowych dla wykonania marszu przez wojska 3 DZ

Wychodząc z rejonów alarmowych oddziały i pododdziały 3 DZ będą posiadały pełne zapasy ruchome środków materiałowych, a ponadto zapasy doraźne:

- 0,25 jn benzyny;
- 0,5 jn oleju napędowego;
- 2 rdz. żywności.

Nie uwzględniając ewentualnych strat w paliwie można założyć, że dywizja przy posiadanych zapasach może przejechać:

- a) na benzynie — około 400 km;
- b) na oleju napędowym — około 500 km.

Wnioski:

1. W czasie marszu będą najintensywniej zużywane materiały pędne, amunicja przeciwlotnicza i żywność.
2. Uwzględniając możliwość wejścia 3 DZ do walki zaraz po przekroczeniu rz. Odra, zapasy ruchome należy odtworzyć w planowanym rejonie długiego odpoczynku.
3. Uzupełnienie brakujących środków materiałowych należy planować także po przekroczeniu rz. Odra; w miarę możliwości wejść do walki z pełnymi zapasami ruchomymi.
4. Zużycie środków materiałowych i ilość potrzebnych materiałów dla odtworzenia zapasów będzie się kształtować następująco:

Wyszczególnienie	Jedn. miary	Ogółem w 3 DZ								
		amunicja					mps		żywność	
		strzel.	artyl. i moźdz.	artyl. i raket.	czołgowa	plot	benzyna sam.	olej napęd.	„W“	„R“
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Ciężar 1 jk na 90% stanu etatowego 3 DZ	ton	127	293	13	252	52	315	160	23	13
Stan na 6.00 16.11	jk	1	1	1	2	2	1,5	2,5	6	1
Zużycie na przemarsz do rejonu długiego odpoczynku (ok. 180 km*)						0,5	0,5	0,7	1	
Należy uzupełnić w rejonie długiego odpoczynku	jk					0,5	0,5	0,7	1	
	ton					26	160	110	23	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Będzie po uzupełnieniu	jk					2	15	1,8	6	1
Zużycie na dojsście do rejonu wyjściowego nr 1 (ok. 140 km)	jk					0,7	0,4	0,5	1	
Należy uzupełnić będąc w rejonie wyjściowym nr 1	jk					0,7	0,15	0,2		
	ton					36	47	32		
Będzie po uzupełnieniu	jk	1	1	1	2	2	1,25	2	5	1

$$*) - \text{Benzyna} = \frac{180(1,3)(1,4)}{650} 0,5 \text{ jn}$$

$$- \text{Olej napęd.} = \frac{180(1,35)(1,3)}{440} 0,7 \text{ jn.}$$

W wypadku gdyby 3 DZ z rejonu wyjściowego nr 1 kontynuowała marsz do rejonu wyjściowego nr 2, należałoby planować uzupełnienie środków materiałowych na przebycie dalszych 140 km.

5. W rejonie długiego odpoczynku dla otworzenia zapasów ruchomych zużytego mps należy:
  - a) do tankowania pojazdów mechanicznych i wozów bojowych zaangażować transport dywizyjny i pułkowy. W tym celu przed wymarszem należy skierować do poszczególnych oddziałów gospodarczych pułków transport z materiałami pędnymi;
  - b) polecić kwatermistrzom oddziałów gospodarczych, aby własny i przydzielony transport z mps skierowali dostatecznie wcześniej (z odpowiednią ochroną) w rejon długiego odpoczynku dla zorganizowania punktów tankowania;
  - c) szef służby mps dywizji dokona rozdziału mps dla poszczególnych oddziałów gospodarczych z przydzielonych składów i będzie sprawował nadzór nad sprawnym odtworzeniem zapasów zużytego paliwa.
6. Kolumny udające się do składów po odbiór środków materiałowych muszą posiadać dostatecznie silną ochronę. Ochronę tę zapewniają dowódcy oddziałów gospodarczych, na rzecz których transport ten będzie pracował.
7. Potrzebny czas na uzupełnienie paliwa w rejonie długiego odpoczynku wynosi 7 godzin, co obrazuje tabela 1 i 2.

Zabezpieczenie medyczne

Do 5.00 16.11 chorych wymagających leczenia szpitalnego należy odesłać do pobliskiego szpitala garnizonowego.

Zachodzi prawdopodobieństwo oddziaływania przeciwnika na marszerujące wojska 3 DZ.

Wnioski:

1. Rannych i chorych wymagających leczenia szpitalnego pozostawić w szpitalach bądź placówkach medycznych na trasie przemarszu.
2. Na trasie przemarszu rozpoznawać i zabezpieczać źródła wody, zwłaszcza w rejonach dłuższego postoju wojsk. Pouczyć cały stan osobowy, a zwłaszcza personel zatrudniony w służbie żywnościowej o grożącym niebezpieczeństwie zatruwania otwartych źródeł wody przez przeciwnika.
3. Kontynuować szkolenie całego stanu osobowego w zakresie samopomocy i pomocy koleżeńskiej na wypadek zranienia.

Wnioski ogólne:

1. Do 6.00 16.11 uzupełnić brakujące środki materiałowe i odesłać do szpitali chorych ludzi.
2. Tyły dywizyjne przemieszczać po dwóch marszrutach zgodnie z planem marszu 3 DZ.
3. Cały wysiłek aparatu gospodarczego w czasie marszu skierować na sprawną organizację tankowania pojazdów mechanicznych i pobieranie brakujących środków materiałowych ze wskazanych składów.
4. Dla odtworzenia zużytych zapasów środków materiałowych angażować transport dywizji i podległych oddziałów.
5. Wzmocnić czujność w zakresie bezpieczeństwa kolumn dowożących środki materiałowe. W tym celu poszczególnym kolumnom dawać eskortę, oraz nawiązać kontakt z miejscowymi władzami terenowymi i wspólnie z nimi ustalić drogi przemarszu kolumn.
6. Chorych wymagających leczenia szpitalnego odwozić do najbliższych placówek medycznych.

Tabela 1

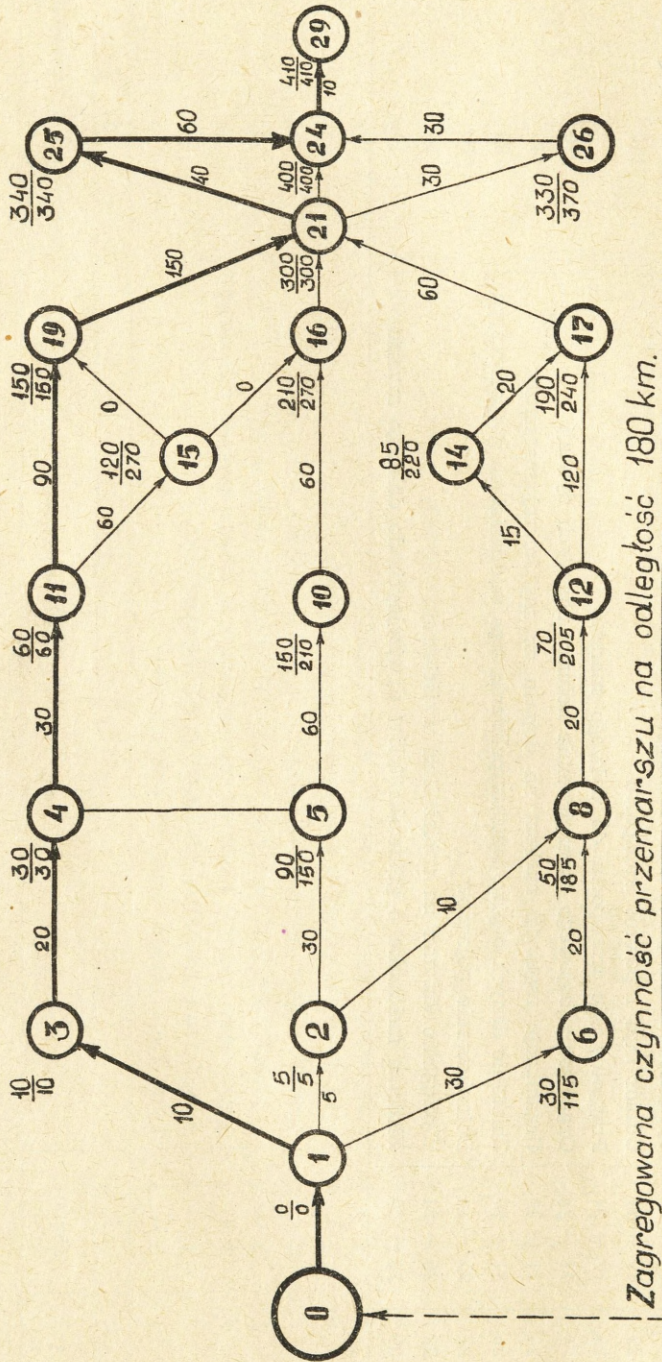
WYCIĄG
z wykazu czynności tyłów 3 DZ w rejonie długiego odpoczynku
podczas marszu dywizji na dużą odległość

L. p.	Czynność		Wyszczególnienie	Średni czas w minutach	
	1	2		3	4
1	0 - 1		Osiągnięcie rejonu długiego odpoczynku		0
2	1 - 2		Wysłuchanie meldunku dowódcy grupy rekonesansu		5
3	1 - 3		Zapoznanie oficerów z planem rozmieszczenia w rejonie długiego odpoczynku		10
4	3 - 4		Wprowadzenie kolumny tyłowej w rejon długiego odpoczynku		20
5	2 - 5		Zajęcie rejonu długiego odpoczynku i rozmieszczenie tyłów		30
6	1 - 6		Nawiązanie łączności z przelożonym i podwładnymi		30
7	4 - 5		Organizacja ochrony i obrony rejonu tyłów		60
8	6 - 8		Przyjęcie meldunku od podwładnych o zajęciu rejonu długiego odpoczynku		20
9	2 - 8		Wydanie zarządzenia dotyczącego wystawienia pozostającego transportu z mps do oddziałów dywizji		10
10	5 - 10		Organizacja i tankowanie pojazdów z paliwem z posiadanych zapasów mps		60
11	4 - 11		Formowanie kolumn z mps i wyjazd do oddziałów gospodarczych		30
12	8 - 12		Odprawa z oficerami		20
13	10 - 12		Wysłanie oficerów do oddziałów dywizji w celu dokonania kontroli i okazania im pomocy		10
14	12 - 14		Nawiązanie łączności z kolumną tyłów nr 2 i wydanie odpowiednich zarządzeń		15
15	11 - 15		Tankowanie samochodów w oddziałach gospodarczych		60
16	10 - 16		Zebrańnię pustej tary i opróżnienie cystern		60
17	12 - 17		Uaktualnienie planu przegrupowania dywizji		120
18	14 - 17		Zapoznanie oficerów z planem dalszego przegrupowania dywizji		20

1	2	3	4
19	11 - 19	Wyjazd po odbiór mps do m. MIESZKOWICE i MIERZĘCIN (średnio około 50 km)	90
20	15 - 16	Odjazd oficerów do oddziałów dywizji	0
21	16 - 21	Spożycie posiłku przez stan osobowy PPG i KSD	30
22	19 - 21	Odbiór mps i powrót transportu	150
23	17 - 21	Przygotowanie transportu do dalszego marszu	60
24	21 - 24	Organizacja bojowego zabezpieczenia kolumn bojowych dywizji	30
25	21 - 25	Organizacja regulacji ruchu na dojeździe do zasadniczej marszruty	40
26	21 - 26	Zbieranie danych o przebiegu uzupełnienia mps w oddziałach gospodarczych	30
27	25 - 24	Dotankowanie pojazdów	60
28	26 - 24	Wyciąganie kolumn na rubież linii wyjściowej	30
29	24 - 29	Złożenie meldunku o gotowości tyłów dywizyjnych do dalszego marszu	10

Tabela 2

WYCIĄG Z PLANU PRZEGRUPOWANIA TYŁÓW 3 DZ
(siatka PERT — czynności w rejonie długiego odpoczynku)

Zagregowana czynność przemarszu na odległość 180 km.

Wniosek ogólny:

- 1) Aby uzupełnić paliwo w zbiornikach pojazdów mechanicznych, odtworzyć zapasy doraźne i ruchome potrzeba około siedmiu godzin. Zakładając, że posiadamy na ten cel tylko 4 godziny, możemy uzupełnić naruszone zapasy w granicach 60—70%.
- 2) Szczególną uwagę należy zwrócić na czynności leżące na ścieżce krytycznej (grubsza linia).

Część druga

PUŁK ZMECHANIZOWANY W DZIAŁANIACH OPÓŹNIAJĄCYCH

W chwili obecnej wśród teoretyków wojskowych nie ma jednolitych poglądów na prowadzenie działań opóźniających, zaś obowiązujące regulaminy i instrukcje pomijają tę formę działań bojowych oddziałów i związków taktycznych. Z doświadczeń minionej wojny oraz wojny w Wietnamie i Egipcie wynika, że taka forma działań bojowych istnieje i może znaleźć zastosowanie w przyszłej wojnie.

Działania opóźniające stanowią sposób prowadzenia obronnych działań bojowych, którego zasadniczym celem taktycznym jest: przy pomocy ograniczonych sił i środków walki oraz kosztem utraty terenu zadać nieprzyjacielowi jak największe straty, zyskać na czasie i w ten sposób zapewnić własnemu wojskom odpowiednie warunki przejścia do zwrotu zaczepnego na danym kierunku.

Działania opóźniające mogą mieć charakter działań zamierzonych lub wymuszonych i mogą nastąpić:

- w warunkach odwrotu, najczęściej w początkowej jego fazie, gdy siły główne nie mogą oderwać się od nieprzyjaciela;
- w obronie:
  - a) na kierunku niespodziewanego uderzenia przeważających sił nieprzyjaciela;
  - b) na kierunku i w rejonie celowo zaplanowanym na określoną głębokość, aby stworzyć warunki rozbicia sił głównych przeciwnika bronią masowego rażenia i zwrotami zaczepnymi (kontratakami i przeciwuderzeniami).

Działania opóźniające prowadzi się z reguły w trudnych i skomplikowanych warunkach, co wymaga stosowania różnorodnych form oddziaływania na przeciwnika.

1. Miejsce, rola i zadanie pułku zmechanizowanego w działaniach opóźniających

Specyfika prowadzenia działań opóźniających — w odróżnieniu od obrony — polega na tym, że prowadzące je oddziały nie mają możliwości załamania natarcia nieprzyjaciela przez zadanie mu dotkliwych strat w sile żywej i technice bojowej na jednej określonej rubieży terenowej, a wykrwawiają go i zadają mu straty stopniowo w określonych miejscach i czasie przez stawianie oporu na kolejnych rubieżach opóźniania, wykonując jednocześnie zwroty zaczepne.

Do tego rodzaju działań najbardziej przystosowane są oddziały odznaczające się dużą zdolnością manewrową i ruchliwością, dużą siłą

ognia oraz odpornością na uderzenia nieprzyjaciela, a zwłaszcza jego broni jądrowej. Biorąc powyższe pod uwagę, należy przyjąć, że do tego rodzaju działań bojowych najbardziej predystynowany jest pułk zmechanizowany, bowiem w swym składzie posiada różnego rodzaju artylerię, transportery opancerzone i czołgi.

Rolę i miejsce pułku zmechanizowanego w zamierzanych działaniach opóźniających określa zadanie postawione mu przez dowódcę dywizji.

Przy przejściu dywizji do obrony pułk zmechanizowany może otrzymać zadanie zorganizowania działań opóźniających przed zasadniczą rubieżą obrony sił głównych dywizji, aby umożliwić im zorganizowanie systemu ognia i zapór; zmylić przeciwnika w przebiegu przedniego skraju obrony; rozpoznać jego skład, siły i kierunki głównych uderzeń, a zwłaszcza broni pancernej npla; zmusić przeciwnika do wprowadzenia do walki jak największej siły oraz w dogodnych warunkach terenowych wciągnąć wojska nieprzyjaciela w „worek ogniowy” w celu ich zniszczenia lub obezwładnienia ogniem artylerii, moździerzy i lotnictwa.

Na kierunku działań opóźniających pułk powinien zorganizować walkę, aby zahamować na kolejnych rubieżach opóźniania natarcie lub pościg oddziałów i pododdziałów nieprzyjaciela, zyskać na czasie i wykonać postawione mu zadanie. W tych warunkach pułk powinien być dodatkowo wzmocniony pododdziałami wojsk inżynieryjnych, a czasami i artylerii, szczególnie przeciwpancernej.

Przy przejściu do wymuszonych działań opóźniających lub wycofaniu się dywizji z walki, zadaniem pułku pierwszego rzutu będzie walka na zasadniczych i pośrednich rubieżach opóźniania, prowadzona w celu umożliwienia siłom głównym dywizji zorganizowanego wyjścia z walki i zorganizowania obrony w głębi lub też przygotowania zwrotu zaczepnego.

2. Możliwości bojowe pułku w działaniach opóźniających

Specyfika prowadzenia działań opóźniających nakazuje rozpatrywać te zagadnienia nie tylko z punktu widzenia zdolności prowadzenia przez pułk skutecznych działań w pasie określonej szerokości, lecz i z punktu widzenia jego zdolności do zorganizowania oporu na określoną głębokość dla wygrania czynnika czasu.

W działaniach opóźniających pułk powinien prowadzić walkę w pasie szerokości zapewniającej mu stworzenie na głównym kierunku takiego systemu ognia i zapór, który umożliwiłby załamanie ataku nieprzyjaciela przeprowadzanego z marszu na każdej kolejno bronionej rubieży i zmuszanie go do natarcia w ugrupowaniu rozwiniętym po odpowiednim przygotowaniu ogniowym.

Pułk w działaniach opóźniających najczęściej będzie się ugrupowywał w dwa rzuty. Posiadając ugrupowanie dwurzutowe, szerokość pasa opóźniania pułku nie powinna odbiegać od norm przyjętych w działaniach obronnych i wynosić 10—15 km. W takim wypadku pułk posiadając w pierwszym rzucie, na zasadniczej rubieży opóźniania,

dwa bataliony zmechanizowane wzmocnione kompanią czołgów i 1—2 plutonami artylerii ppanc każdy — może zorganizować 18 plutonowych punktów oporu rozmieszczonych w pierwszym i drugim rzucie kompanijnych i batalionowych rejonów obrony. Odległości między plutonowymi punktami oporu nie powinny być większe jak 500—800 m, a rozmieszczenie ich w głąb nie większe jak 800—1000 m. Odległości między kompanijnymi i batalionowymi rejonami obrony nie powinny przekraczać 1000—1500 m. Przestrzeń między poszczególnymi punktami oporu powinna być przestrzeliwana ogniem broni maszynowej, czołgów i środków ppanc oraz zamknięta zaporami różnego rodzaju.

Każdy z kompanijnych i batalionowych rejonów obrony powinien zamykać kierunek przewidywanych działań npla i mieć dogodne drogi wycofania się na następną rubież opóźniania.

Głębokość, na jaką pułk jest zdolny prowadzić działania opóźniające, uzależniona jest przede wszystkim od tego, na ilu rubieżach jest on w stanie zorganizować opór. Określając możliwości pułku w tym zakresie, należy uwzględnić, że:

- bataliony broniące kolejnych rubieży mogą być w ciągu doby użyte w walce nie więcej niż dwukrotnie na dwóch—trzech kolejnych rubieżach;
- największa ilość sił powinna być wydzielona do zahamowania najsilniejszego uderzenia, a więc do działań na zasadniczej rubieży opóźniania.

Uwzględniając powyższe założenia, pułk jest w stanie siłami batalionów pierwszego rzutu obsadzić pierwszą zasadniczą rubież opóźniania oraz w toku walki przejść na kolejną zasadniczą rubież opóźniania znajdującą się w głąbi, a siłami drugiego rzutu obsadzić pośrednie jedną — dwie rubieże opóźniania lub wykonać jeden — dwa kontrataki. Z tego wynika, że pułk jest w stanie prowadzić działania opóźniające na głębokość 30—40 km.

3. Cechy charakterystyczne organizacji działań opóźniających

Zadanie przejścia do działań opóźniających dowódca pułku otrzymuje najczęściej w toku walki w położeniu z reguły niekorzystnym do prowadzenia dalszych działań obronnych lub zaczepnych. Ten fakt wywiera zasadniczy wpływ na pracę dowódcy i sztabu pułku nad organizacją działań opóźniających. Niedogodne położenie wymaga szybkiego działania, każda bowiem zwłoka komplikuje sytuację. Decyduje to o pewnej odmienności stylu pracy dowódcy i sztabu wyrażającej się w tym, że praca dowódcy nad powzięciem decyzji i organizacją działań nie będzie ciągłym i ujętym w określoną całość procesem, będzie bowiem wykonywana w toku walki. Decyzję prowadzenia działań opóźniających dowódca pułku z reguły powoźmie z mapy.

Z chwilą powzięcia decyzji, dowódca pułku powinien przede wszystkim wydać zarządzenia przegrupowania sił i środków przewidzianych do obsadzenia pierwszej zasadniczej rubieży opóźniania, a następnie przekazać ją natychmiast wykonawcom. Ponieważ dowódcy batalionów

nie mogą być wezwani do sztabu pułku w celu otrzymania zadania bojowego (odrywanie ich od kierowania walką jest niedopuszczalne), dowódca pułku zadanie to przekaze — w formie zarządzeń bojowych — przez oficerów sztabu, a na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela — osobiście. Zadania dla pozostałych elementów ugrupowania bojowego pułku przekaze on za pośrednictwem obecnych przy nim szefów wojsk i służb. Wytyczne do zabezpieczenia działań i współdziałania dowódca pułku może — co jest chyba najbardziej celowe — sprecyzować jednocześnie z zadaniami.

4. Niektóre właściwości prowadzenia działań opóźniających

Na całokształt prowadzenia działań opóźniających złożą się takie zagadnienia, jak:

- a) walka w celu utrzymania zasadniczej rubieży opóźniania;
- b) wyjście z walki i wycofanie wojsk z pierwszej na kolejną rubież opóźniania;
- c) rozwinięcie wojsk na następnej rubieży i walka z nieprzyjacielem podchodzącym do danej rubieży.

- a) Walka w celu utrzymania zasadniczej rubieży opóźniania.

Walka na tej rubieży powinna zmusić nieprzyjaciela do rozwinięcia swych sił i zadania im jak największych strat — przy jednoczesnym zachowaniu zdolności bojowej sił i środków własnych. Czas prowadzenia walki na zasadniczej rubieży opóźniania zależy od: otrzymanego zadania, charakteru działań nieprzyjaciela, warunków terenowych i atmosferycznych, pory dnia i pory roku oraz uporczywości i zdolności manewrowej wojsk.

Pułk, prowadząc walkę na zasadniczej rubieży opóźniania, powinien zadawać nieprzyjacielowi straty już na dalekich podejściach, w miarę zasięgu ognia posiadanych środków walki. Siła ognia powinna wzrastać w miarę podchodzenia nieprzyjaciela do rubieży opóźniania. Walka w celu utrzymania zasadniczej rubieży powinna być prowadzona na zasadzie obrony, to znaczy że poszczególne bataliony będą broniły swych rejonów obrony do czasu otrzymania rozkazu wycofania się. Utracone punkty oporu w rejonach obrony należy odzyskiwać wykonując w tym celu kontrataki. Dowódca pułku powinien wszelkimi sposobami — za pomocą kontrataków, ognia i zapór — dążyć do utrzymania zasadniczej rubieży do czasu określonego przez przełożonego.

W czasie walki na zasadniczej rubieży opóźniania ważną rolę odgrywają pododdziały saperów, które minują drogi, niszczą ich nawierzchnię, mosty, węzły kolejowe i inne ważne obiekty terenowe, które mogą opóźnić ruch wojsk nieprzyjaciela.

Pododdziały czołgów i dział pancernych niszczą wozy bojowe nieprzyjaciela z wyznaczonych stanowisk ogniowych, a następnie osłaniają oderwa-

nie się pododdziałów piechoty od nieprzyjaciela i załadowanie ich na transportery opancerzone.

Pododdziały rozpoznawcze działając w ugrupowaniu nieprzyjaciela ustalają kierunki działania jego głównych sił, rejony rozmieszczenia pododdziałów czołgów, artylerii i innych środków walki oraz prowadzą działania dywersyjne.

b) Wyjście z walki i wycofanie wojsk z pierwszej na kolejną rubież opóźniania

Wycofanie się pułku z zasadniczej rubieży następuje na rozkaz dowódcy dywizji lub w ściśle określonym czasie. Wyjście z walki i wycofanie się jest najtrudniejszym, a zarazem najbardziej skomplikowanym działaniem, które w decydującym stopniu może wpłynąć na całokształt działań opóźniających pułku. Wyjście z walki i wycofanie powinno być osłaniane ogniem broni jądrowej, artylerii i lotnictwa. Dowódca pułku po powzięciu decyzji o wycofaniu się na następną rubież opóźniania podaje dowódcom pododdziałów:

- przebieg następnej pozycji opóźniania i marszruty dla poszczególnych pododdziałów;
- sposób wyjścia z walki i wycofania;
- skład i sposób działania pododdziałów osłonowych oraz czas ich oderwania się od npla;
- czas i kolejność wyjścia z walki poszczególnych elementów ugrupowania bojowego pułku;
- czas i sposób wycofania się tyłów pułku;
- sposób regulacji ruchu.

W zależności od metody prowadzenia działań opóźniających wycofywanie może być przeprowadzone w różny sposób; najczęściej pułk będzie się wycofywał w składzie kolumn batalionowych, przy czym początkowo w kolumnach kompanijnych, a nawet plutonowych. Kolejność wycofywania się pułku ustala dowódca; może ona być następująca:

- pododdziały wyznaczone do przygotowania następnej rubieży opóźniania;
- pododdziały i urządzenia tyłowe wraz z zapasami materiałowymi i rannymi;
- artyleria pułku i odwody specjalne;
- pododdziały na transporterach opancerzonych i artyleria przeciwpancerna;
- czołgi i środki ppanc. samobieżne;
- pododdziały osłony razem z oddziałem zaporowym.

Przed wyjściem z walki dowódca pułku powinien dążyć do obezwładnienia nieprzyjaciela ogniem wszystkich środków ogniowych, jakie są do jego dyspozycji. Dowódca dywizji powinien w miarę potrzeby zapewnić wykonanie uderzeń bronią jądrową i lotnictwem.

- 27
- c) Rozwinięcie wojsk na następnej rubieży i walka z nieprzyjacielem podchodzącym do danej rubieży.

Walkę między kolejnymi rubieżami opóźniania prowadzą pododdziały osłony w oparciu o pozycje pośrednie. Zadaniem ich jest umożliwić siłom głównym pułku zorganizowanie obrony na kolejnej rubieży opóźniania. Walkę pododdziałów osłony należy osłaniać ogniem artylerii i lotnictwa.

We wszystkich etapach prowadzenia działań opóźniających szczególnie ważną rolę spełniają pododdziały inżynieryjne. Ich działania powinny być sierowane głównie, z jednej strony, na późnienie natarcia nieprzyjaciela (minowanie i niszczenie), z drugiej zaś — na zapewnienie manewru pododdziałom pułku (przygotowanie i utrzymanie dróg odejścia).

Na zakończenie przedstawimy jeden z możliwych sposobów wyjścia z walki i wycofania się pododdziałów pułku z pierwszej na drugą rubież opóźniania.

W czasie walki na pierwszej zasadniczej rubieży, która powinna być prowadzona według zasad obowiązujących w obronie, pomiędzy pierwszą i drugą rubieżą oraz na drugiej wykonuje się niezbędne niszczenia i ustawia zapory inżynieryjne.

Po powzięciu decyzji o opuszczeniu bronionej rubieży należy najpierw obsadzić rubież pośrednią (jeśli nie została obsadzona). W tym celu pododdziały drugiego rzutu pułku rozwijają się na rubież pośredniej, przygotowując się do powstrzymania natarcia nieprzyjaciela i umożliwienia zorganizowanego wycofania się siłom głównym pułku będącym w styczności z nieprzyjacielem. Część artylerii przewidziana do wsparcia walki pododdziałów drugiego rzutu zajmuje stanowiska ogniowe za rubieżą pośrednią.

Przed wyprowadzeniem sił głównych pododdziałów pułku z punktów oporu — ogniem artylerii, uderzeniami lotnictwa i broni jądrowej należy silnie obezwładnić nacierającego nieprzyjaciela, zmuszając go do osłabienia tempa natarcia. Po obezwładnieniu nieprzyjaciela wycofuje się artylerię do ognia pośredniego (tyły wycofuje się wcześniej), z wyjątkiem artylerii wspierającej walkę pododdziałów osłony. Po wycofaniu się artylerii wychodzą z walki — w miarę możliwości zamaskowane zasłoną dymną lub pod osłoną nocy — poszczególne pododdziały osłaniające przez pododdziały ubezpieczające. Pododdziały te prowadzą intensywny ogień, nie dopuszczając do zorganizowania przez nieprzyjaciela natychmiastowego pościgu.

Jeżeli nieprzyjaciel rozpoczął pościg, ubezpieczenia bezpośrednie powinny prowadzić ogień z krótkich przystanków i wycofywać się na wysokość pododdziałów broniących się na pośredniej rubieży opóźniania i wspólnie z nim powstrzymać nieprzyjaciela. Pododdziały drugiego rzutu pułku i ubezpieczenia bezpośrednie między pierwszą i drugą zasadniczą rubieżą opóźniania, stosując metodę manewrowych działań opóźniających, powstrzymują nieprzyjaciela.

Z chwilą obsadzenia drugiej zasadniczej rubieży opóźniania i zorganizowania tam systemu ognia, dowódca pułku daje sygnał wycofania się pododdziałów z pośredniej rubieży opóźniania.

5. Niektóre właściwości użycia artylerii pułku w działaniach opóźniających

Użycie artylerii pułku w działaniach opóźniających najczęściej należy traktować jako przedłużenie jej działań w zmienionej sytuacji. Z tego też względu pułk będący w bezpośredniej styczności z przeciwnikiem zazwyczaj będzie przechodził do działań opóźniających z tą artylerią, którą dysponował do momentu ich rozpoczęcia.

Do najbardziej charakterystycznych zadań artylerii związanych ze wsparciem pododdziałów na poszczególnych rubieżach opóźniania można zaliczyć: obezwładnienie nieprzyjaciela w czasie podchodzenia do poszczególnych rubieży opóźniania oraz wzbranianie mu pokonania ich z marszu; osłonę wyjścia z walki czołowych pododdziałów i ich odejścia na kolejną rubież opóźniania; kanalizowanie ruchu przeciwnika w głąb i skierowywanie jego sił w niedogodny rejon. Powyższe zadania powinny być wykonywane osiem pojedynczych pododdziałów artylerii zazwyczaj w bezpośredniej obserwacji.

Wybitnie manewrowy charakter działań opóźniających w szerokim pasie, na różnych kierunkach i na znaczną głębokość wymaga od wszystkich pododdziałów pułku dużej samodzielności. To zaś pociąga za sobą konieczność odpowiedniego ich wzmocnienia artylerią lub oddziaływanie na ich korzyść ogniem artylerii dyspozycyjnej. Wymienione warunki oraz wielokrotna potrzeba natychmiastowej ingerencji ogniowej na rzecz poszczególnych pododdziałów pułku nie sprzyjają scentralizowanemu użyciu artylerii. Jednakże w niektórych momentach walki, zwłaszcza podczas wykonywania zwrotu zaczepnego w celu umożliwienia innym pododdziałom oderwania się od przeciwnika, scentralizowane użycie artylerii może okazać się niezbędne. Dlatego też przy dokonywaniu podziału artylerii lub zmian jej podporządkowania trzeba brać pod uwagę te wszystkie ewentualności, aby uniknąć niespodzianek.

Pułk zmechanizowany najczęściej może posiadać jeden przydzielony dywizjon artylerii. Posiadanie przez pułk dwóch przydzielonych dywizjonów będzie należało do rzadkości, tak jak również to, że pułk będzie prowadził działania opóźniające bez wzmocnienia artylerią.

Dysponując w pułku jednym dywizjonem artylerii można jedną — dwie baterie podporządkować pododdziałom pierwszego rzutu, a pozostałe zatrzymać w dyspozycji dowódcy pułku, aby móc nimi obezwładniać wybrane obiekty przeciwnika. W uzasadnionych wypadkach wszystkie baterie dywizjonu mogą być podporządkowane poszczególnym pododdziałom — z zachowaniem możliwości wykonania ognia całością dywizjonu na korzyść sił głównych.

W działaniach opóźniających pułk nie otrzymuje wzmocnienia w postaci artylerii przeciwpancernej. Tylko w wyjątkowych wypadkach

29,

pułkowi działającemu na kierunku głównego zagrożenia pancernego może być podporządkowany odwód przeciwpancerny. Z tego wynika, że pułki z reguły będą organizowały obronę przeciwpancerną własnymi siłami i środkami.

Skuteczne zwalczanie broni pancernej przeciwnika środkami przeciwpancernymi w działaniach opóźniających jest możliwe przy przeciwstawieniu jednego zasadniczego środka przeciwpancernego dwóm czołgom przeciwnika, ponieważ nie chodzi tu o całkowite załamanie natarcia przeciwnika, lecz o wykrwawienie jego sił nawet kosztem utraty terenu. Przy stosunku sił 1:2 w rozpatrywanych środkach i przy zachowaniu pełnej zdolności bojowej wojsk własnych można opóźnić i hamować tempo działania przeciwnika oraz osłabiać jego napór. Przy tym stosunku można także zadać przeciwnikowi dotkliwe straty w opancerzonych wozach bojowych dochodzące do 50%, ale zachowanie zdolności bojowej wojsk własnych będzie wówczas niemożliwe. Przy bardziej niekorzystnym stosunku sił w tych środkach możliwości zorganizowania obrony przeciwpancernej będą jeszcze mniejsze.

W działaniach opóźniających przynajmniej połowa z ogólnej ilości niezbędnych środków przeciwpancernych powinna być wykorzystywana w składzie sił obsadzających zasadnicze rubieże opóźniania. Natomiast pozostałe środki przeciwpancerne (do 50%) można mieć w składzie drugiego rzutu, odwodów i zasadzek. Te właśnie elementy powinny potęgować siłę oporu pododdziałów znajdujących się w pierwszym rzucie lub osłaniać ich wyjście z walki i wycofywanie się na kolejną zasadniczą rubież opóźniania.

Pułk zmechanizowany ma możliwość zorganizowania odwodu przeciwpancernego z organicznej baterii przeciwpancernej. W wyjątkowych wypadkach rolę odwodu przeciwpancernego może spełniać podporządkowany dywizjon przeciwpancerny.

Ugrupowanie bojowe artylerii w działaniach opóźniających powinno być maksymalnie rozśrodkowane do baterii artylerii (plutonu moździerzy) włącznie oraz dostosowane do ugrupowania poszczególnych pododdziałów pułku na kolejnych rubieżach i kierunkach. Jednakże rozśrodkowanie artylerii pułku musi być dokonywane w rozsądnych granicach, aby, z jednej strony, uniemożliwiło nieprzyjacielowi jednoczesne zniszczenie dwóch pododdziałów jednym uderzeniem jądrowym małej mocy, z drugiej zaś strony — nie wykluczało możliwości wykonania ognia całością dywizjonu.

Ugrupowanie artylerii strzelającej ogniem pośrednim powinno zapewnić: możliwość prowadzenia ognia przed przednim skrajem kolejnych rubieży opóźniania i w głębi; możliwość wykonania manewru ogniem przed frontem pułku; ciągłość wykonania wsparcia poszczególnych pododdziałów na kolejnych rubieżach i między nimi; ściśle współdziałanie artylerii z innymi elementami ugrupowania bojowego pułku. W związku z tym punkty obserwacyjne dowódców pododdziałów artylerii (ich sztaby) powinny być rozmieszczone razem lub przy punktach obserwacyjnych dowódców wspieranych pododdziałów (przy sztabach

ogólnowojskowych), natomiast stanowiska ogniowe wybierane nieco głębiej niż w obronie oraz urzutowane w głębi. Przy czym stanowiska ogniowe poszczególnych baterii powinny umożliwić zwalczanie czołgów i transporterów opancerzonych przeciwnika ogniem na wprost w wypadku bezpośredniego ich zagrożenia.

Odwód przeciwpancerny pułku powinien być rozmieszczony w pobliżu drugiego rzutu i na kierunku głównego zagrożenia pancernego. Rubieże rozwinięcia dla odwodu przeciwpancernego mogą być wybierane między pododdziałami pierwszego rzutu lub na ich skrzydłach oraz na najważniejszych kierunkach między kolejnymi rubieżami opóźnienia w powiązaniu z zasadzkami lub innymi elementami ugrupowania bojowego pułku.

W działaniach opóźniających artyleria musi być gotowa do stosowania szerokiego manewru ogniem i sprzętem. Stosowanie manewru ogniem nie zmusza artylerii do zmiany stanowiska ogniowego, wymaga jednak wykonania poważnych prac przygotowawczych, do których należy zaliczyć: zorganizowanie szerokiej sieci punktów obserwacyjnych oraz rozpoznania powietrznego; przystosowanie stanowisk ogniowych do szybkich zmian kierunku strzelania oraz zorganizowanie szeroko rozwiniętej łączności współdziałania.

Manewr sprzętem w działaniach opóźniających będzie wykonywany głównie od strony frontu, a niejednokrotnie wzdłuż frontu — kosztem osłabienia biernych i mniej ważnych w danym momencie kierunków. Manewr sprzętem od strony frontu będzie realizowany podczas zajmowania stanowisk ogniowych położonych w głębi. Manewr rokadowy może być stosowany przy przenoszeniu wysiłku z jednego kierunku na drugi lub w celu wykonania zadań ogniowych na rzecz określonego zwrotu zaczepnego, jeśli jest to niemożliwe do osiągnięcia w drodze manewru ogniem.

W celu zachowania ciągłości oddziaływania ogniowego zmiana stanowisk ogniowych w miarę możliwości powinna być dokonywana pojedynczymi bateriami (plutonami moździerzy) oraz skoordynowana w skali całego pułku. Chodzi tu głównie o to, aby w czasie zmiany stanowisk ogniowych jednego — dwóch pododdziałów mogły wykonywać zadania ogniowe inne pododdziały. Przy tym zawsze większość artylerii powinna być w stanie wspierać walkę pododdziałów na zasadniczych rubieżach opóźnienia.

Wielkość „skoków” rzutów ogniowych zależy od wielu czynników, a przede wszystkim od: odstępów między kolejnymi rubieżami opóźnienia; przewidywanego tempa natarcia nieprzyjaciela; czasu zwinięcia i rozwinięcia artylerii; tempa marszu artylerii uwarunkowanego stanem dróg, porą roku itd. Przy tempie natarcia nieprzyjaciela 6 km/godz. i tempie marszu pojedynczych baterii 30 km/godz. oraz przy czasie zwinięcia i rozwinięcia baterii około 20 minut, średnia wielkość „skoku” powinna wynosić około 10 km. Przy mniejszym tempie marszu artylerii oraz przy przesuwaniu całego dywizjonu „skok” musi być jeszcze większy. Jeśli tempo natarcia nieprzyjaciela będzie

31

mniejsze, a pozostałe czynniki nie ulegną zmianie, to wielkość „skoków” może być mniejsza niż 10 km.

Całokształt zagadnień związanych z wykonaniem manewru musi znaleźć odzwierciedlenie w planie działania artylerii pułku.

Omawiane właściwości nie znajdują odbicia w obowiązujących materiałach źródłowych, lecz są wynikiem teoretycznych dociekań autorów.

ZAŁOŻENIE OGÓLNE

do tematu: „Pułk zmechanizowany w działaniach opóźniających”

Mapy 1 : 50 000 N-34 — 127-B, C;
— 128-A, B, C, D;
— 129-A, B, C, D;
— 139-B, D;
— 140-A, B, C, D;
— 141-A, B, C, D;

I.

Wojska własne po załamaniu natarcia „Zachodnich” na rubieży: rz. NAREW, rz. LIWIEC, SIEDLCE, pld. DĘBLIN przygotowują operację zaczepną z obszaru MRAĞOWO, OSTROŁĘKA, BIAŁYSTOK w kierunku zachodnim, której początek jest przewidziany w godzinach rannych 4.4.

3A (1, 3, 7, 9 DZ, 15 DPanc) wykonuje uderzenie w kierunku: BIAŁYSTOK, WARSZAWA, POZNAŃ, osłaniając swe lewe skrzydło siłami 3 DZ i oddziałów OTK.

Npl po podciągnięciu świeżych sił w rejon włamania 3 KA, o 14.00 3.4 wykonał uderzenie w kierunku: MIŃSK MAZOWIECKI, KORYTNICA, BROK prawdopodobnie w celu uchwycenia przyczółków na rz. LIWIEC.

II.

3 DZ (7, 8, 9 pz, 3 pcz) od świtu 3.4 nacierając w kierunku: STOCZEK (2461), KORYTNICA (1058), MIŃSK MAZOWIECKI zadała znaczne straty 20 BZ npla, jednakże na skutek przeprowadzenia się na wschodni brzeg rz. WISŁA świeżych sił npla, na rozkaz dowódcy armii o 11.00 3.4 przeszła do obrony na rubieży: pld WOLA RĘCZAJSKA (9827), PUSTELNIK (9431), STANISŁAWÓW, WOLA POLSKA (9245), WITY, SINOŁĘKA (8861), CESARSKIE (8970).

O 14.00 npl po 20-minutowym OPN wprowadził do walki świeże siły i wykorzystując broń masowego rażenia, ogień artylerii i uderzenia lotnictwa do 15.00 opanował rubież — patrz załącznik nr 1 do założenia ogólnego. Dość duże powodzenie npl uzyskał na styku 9 i 8 pz oraz na lewym skrzydle dywizji.

8 pz (ćwiczący) przeszedł do obrony rejonu: 2 km zach. WOLA POLSKA (9245), WICNIEW (9239), WÓLKA KAŁUSKA (9052), WITY (8955),

PNIEWNIK (0554). W wyniku uderzenia przeważających sił npla wspartych uderzeniami bmar o 15.00 pododdziały pułku znalazły się w następującej sytuacji:

- 3/8 stawia opór na kolejnej rubieży terenowej w oparciu o miejscowości: DOBRE, KAMIONKA. 9 kp (bez pl) walczy w okrążeniu w rejonie wsch. WOLA POLSKA.
- 1/8 wykorzystując dogodną rubież terenową utrzymuje zajmowany rejon obrony; siłami 3 kp i 1 kcz wykonuje kontratak w kierunku: płn. STEMBORY, KACZY DÓŁ celem niedopuszczenia npla do wzięcia na tyły batalionu.

O 14.30 npl wykonał uderzenie jądrowe na 2/8 pz; straty w batalionie są nieznane. Lotnictwo npla grupami 6—8 samolotów atakuje SO artylerii, SD pułku oraz pododdziały 2/8 pz.

Szczegółowe położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu o 15.00 3.4 — patrz załącznik nr 1.

III.

Dowódcy 8 pz znajdującemu się o 15.00 z grupą oficerów w rejonie wzg. 205,6 (9550) wiadomo:

1. W pasie obrony 3 DZ npl wykonał uderzenie siłami około dywizji zmechanizowanej świeżo wprowadzonej do walki. Siłami tymi, wykorzystując broń masowego rażenia, ogień artylerii, uderzenia lotnictwa może on przełamać obronę 3 DZ, po czym wprowadzając do walki swój odwód sforsować rz. LIWIEC i podchodząc do rz. BUG zagrozić wyjściem na tyły zgrupowania uderzeniowego 3 A.
2. Dowódca 3 DZ zdecydował: obezwładniając odwody npla na rubieży: MINSK MAZOWIECKI, KAŁUSZYN oraz kanalizując ruchy jego pierwszorzutowych oddziałów, działaniami opóźniającymi w oparciu o dogodne rubieże terenowe wykrwawić nieprzyjaciela, po czym współdziałając z oddziałami OTK załamać ostatecznie jego natarcie na rubieży: OSTRÓWEK, JADÓW, rz. LIWIEC.
3. 8 pz z 2/3 pa, 3 pl 1 k 3 bsap ma zadanie: wykorzystując dogodne rubieże terenowe i skutki uderzeń bmar, lotnictwa i artylerii wykrwawić siły 13 DZ npla na kierunku JAKUBÓW (8840), NADZIEJA (9853), zach. KORYTNICA (1058), a następnie w oparciu o rz. LIWIEC załamać ostatecznie natarcie npla i nie dopuścić do przerwania się jego sił w kierunku KORYTNICA, STOCZEK (2360), SADOWNE.
4. Na prawo 9 pz prowadzi działania opóźniające z zadaniem: broniąc kolejnych rubieży terenowych wykrwawić nacierające siły upla i współdziałając z oddziałami OTK załamać ostatecznie jego natarcie na rubieży: SULEJÓW, JADÓW, STARÓWOLA. Linia rozgraniczenia: (wył) jez. TORFISKO (9142), DOBRE, ANNOPOL (1047), KAMIONNA (2151).

Na lewo 7 pz prowadzi działania opóźniające z zadaniem: broniąc kolejnych rubieży terenowych nie dopuścić do przerwania się npla na kierunku: wsch. KAŁUSZYN, WĘGRÓW, wspólnie z batalionem

OTEK WĘGRÓW załamać ostatecznie natarcie jego oddziałów na rubieży rz. LIWIEC i nie dopuścić do ich przerwania się w kierunku KRYPY, WĘGRÓW, STOCZEK. Linia rozgraniczenia: WITY, WIERZBNO (9858), ROGUSZYN (0558), BORZYCHY (1561).

5. 3 pcz — drugi rzut dywizji — jest w gotowości do wykonania kontrataków na kierunkach:
  - KORYTNICA, MAKOWICE, DOBRE;
  - RABIANY, PNIEWNIK, CZERWONKA, KRYPY lub obsadzenia rubieży: WOLA KORYTNICKA, KORYTNICA, ZAWADY.
6. 3 drt wykonuje uderzenia na korzyść 8 pz: do rubieży DOBRE, WIERZBNO — 1×3 KT, 1 RCH; do rubieży LIWIEC — 2×3 KT, 3×RCH. Czas i punkty zerowe — według decyzji dowódcy 8 pz. 2/3 ABAA pozostający w dyspozycji dowódcy 3 DZ zwalczą artylerię dywizji npla na kierunku 8 pz.
7. OPanc 3 DZ odpiera ataki czołgów npla na kierunku: DOBRE, MAKOWIEC, PNIEWNIK, KORYTNICA, KĄTY (1552) oraz bierze udział w działaniach opóźniających 8 pz.

Wiadomości dodatkowe:

1. Od 16.00 OPanc i OZap 3 DZ podporządkowuje się dowódcy 8 pz aż do odejścia na ostateczną rubież obrony na rz. LIWIEC.
2. Obronę 8 pz z powietrza zapewniają wojska OPL w ramach systemu obrony przeciwlotniczej 3A.
3. 8 bppanc po usunięciu skutków uderzeń lotnictwa npla jest gotowa do działania. Straty od uderzenia lotnictwa npla: jedno działło plot i dwa ciągniki — uszkodzone.
4. 3 paplot osłania 3 drt.
5. Lotnictwo własne obezwładnia podchodzące odwody npla wysiłkiem dwóch eskadrolotów oraz wykonuje dwa uderzenia jądrowe: 1×10 KT i 1×20 KT, zgodnie z decyzją dowódcy 3 DZ.
6. Dotychczasowy podział sił i środków 8 pz:
  - 1 bpz z bcz (bez 2 i 3 kecz);
  - 2 bpz z 3 kecz — drugi rzut pułku;
  - 3 bpz z 3 kecz i 8 bhb;
  - OPanc: bat. ppanc 8 pz;
  - OZap: 3 pl 1 k 3 b sap;
  - OInż: 8 k (bez 1 i 2 pl);
  - grupa min. i niszczeń: 2 pl 8 k sap;
  - 2/3 pa — w dyspozycji dowódcy 8 pz.
7. Warunki meteorologiczne:
  - zachmurzenie zmienne, prędkość wiatru w przyziemnych warstwach atmosfery — 3 km/sek., kierunek wiatru — zachodni;
  - temperatury powietrza: na wysokości 50—200 m od ziemi: w dzień 7—12 °C, w nocy 2—5 °C;
  - średni kierunek wiatru w górnych warstwach atmosfery — 280°, średnia prędkość wiatru — 50 km/godz.

8. Położenie sił i środków rozpoznania:

a) OR 3 DZ prowadząc rozpoznanie wzdłuż drogi: KAŁUSZYN, CEGŁÓW (8050), KOŁBIEL opanował las 4 km pld. MIŃSK MAZOWIECKI, skąd obserwuje wzmożony ruch pojazdów npla w rejonie zach. CEGŁÓW oraz ruch kolumn po drodze KOŁBIEL, CEGŁÓW.

GRD 3 DZ działają w wyznaczonych rejonach od świtu 3.4.

b) 8 kr (bez pl cz, dr transportów) działa jako SPR pułku. Ostrzeżona silnym ogniem npla w rejonie pld. SZCZYTNIK (9047), wycołując się w kierunku północno-zachodnim została okrążona w rejonie WISNIEW (9249);

c) Pozostałe siły 8 kr znajdują się w odwodzie rozpoznania dowódcy 8 pz w rejonie SD pułku.

9. Dotychczasowe straty pułku:

— 1 bpz: 20 zabitych, 26 ciężko rannych, 30 lekko rannych; zniszczono: 2 czołgi, 1 transp. SKOT; uszkodzono: 2 czołgi, 1 transp. SKOT;

— 2 bpz: straty są w trakcie obliczania;

— 3 bpz: 14 zabitych, 16 ciężko rannych, 26 lekko rannych; zniszczono: 2 czołgi, 1 transp. SKOT; uszkodzono: 2 transp. SKOT.

10. Stan zapasów

	Amunicja strzelecka i czołgowa	M P S	
		Benzyna	Olej
1 bpz	0,6 (około)	0,6	0,5
2 bpz	0,5	0,7	0,6
3 bpz	0,5	0,6	0,6
2/3 pa	—	0,7	—
Inne pododdziały	0,7	0,7	0,6
W tyłach pułku	0,1	—	0,25

Zaopatrzenie materiałowe dowozi dywizja od 20.00. Rejon wskaże kwatermistrz 8 pz.

11. Organizacja wojsk własnych wg etatu ćwiczebnego.

Praca do wykonania:

1. W roli dowódcy 8 pz powziąć decyzję dotyczącą prowadzenia działań opóźniających.

2. W roli oficerów sztabu i szefów służb pułku ocenić położenie i opracować plan działań opóźniających.

Załącznik: Położenie wojsk własnych i wiadomości o nplu o 15.00 3.4.

SYTUACJA ARTYLERYJSKA 8 pz

I.

Położenie wojsk własnych oraz wiadomości o nieprzyjacielu o 15.00
3.4 — patrz założenie ogólne.

II.

1. Dotychczasowy podział sił i środków artylerii oraz jej położenie i stan o 15.00 3.4 przedstawiają się następująco:
  - a) 1/8 pz — pl moźdz. 120 mm będący w dyspozycji dowódcy pułku wspiera walkę obronną batalionu ze stanowisk ogniowych w rejonie zagajnika (9253 d).
Straty — zniszczone dwa moździerze 82 mm oraz wyrzutnie PPK.
  - b) 2/8 pz — pl moźdz. 120 mm oraz pl ppanc będące w dyspozycji dowódcy batalionu, ześrodkowane w rejonie NATOLIN (0054).
Straty — zniszczony jeden moździerz 82 mm.
  - c) 3/8 pz — pl moźdz. 120 mm będący w dyspozycji dowódcy batalionu, na stanowiskach ogniowych w rejonie ANTONINA (9948).
Straty — zniszczony moździerz 120 mm, dwa moździerze 82 mm oraz granatnik ppanc SPG-9.
  - d) 8 bhb 122 mm — przydzielona do 3/8 pz zajmuje stanowiska ogniowe w rejonie zach. skrzyżowania dróg (0048a).
Straty — zniszczona jedna hb oraz uszkodzone dwa ciągniki artyleryjskie.
  - e) 8 bppanc — OPanc pułku w rejonie ześrodkowania — CZARNOGŁÓW (9651).
Straty — zniszczona jedna wyrzutnia PPK, jeden ciągnik artyleryjski oraz samochód specjalny.
  - f) 2/3 pa — artyleria dyspozycyjna dowódcy pułku znajduje się w następującym położeniu:
    - 1b jest w trakcie opuszczania dotychczas zajmowanego stanowiska ogniowego w rejonie pojed. zabudowań (9551c).
Straty baterii — jedna hb uszkodzona.
    - 2b wspiera walkę 1/8 pz ze stanowisk ogniowych w rejonie ptn. MAJDAN (9354).
Straty baterii — jedna hb zniszczona oraz jedna hb wymagająca naprawy bieżącej. Ponadto zniszczeniu uległ jeden ciągnik i samochód z amunicją.
    - 3b na stanowiskach ogniowych w rejonie BALTAZARO (9753).
    - sztab 2/3 pa znajduje się w rejonie lasu wsch. POKRZYWNIK (9651).
    - tyły dywizjonu w rejonie WYGLĄDÓWEK (9753).
  - g) Z informacji sztabu AD — 3 DZ wiadomo, że OPanc 3 DZ (w składzie 5 wyrzutni PPK oraz 7 dział 85 mm) obecnie jest

- w marszu na rubież rozwinięcia: wzg. 173,1 (9947), wzg. 174,2 (9850). Czoło kolumny w rejonie MAKOWIEC DUŻY (0250). Po wykonaniu zadania na nakazanej rubieży rozwinięcia OPpanc podporządkowany będzie dowódcy 8 pz.
2. 3 drt oraz 2/3 ABAA na kierunku działania 8 pz wykonują następujące zadania:
    - zwalczają taktyczne środki napadu jądrowego oraz artylerię nieprzyjaciela;
    - zwalczają wprowadzone do walki odwody nieprzyjaciela;
    - wspierają walkę pułku w czasie przejścia do obrony na kolejnych rubieżach opóźniania.
  3. Rejony zastrzeżone dla drt i artylerii dywizji:
    - dla 3 drt — MARYSIN (0948), TRAWY (0949), PIEŃKI (1348);
    - dla 2/3 ABAA:
      - kol. JANÓWEK (9555) ŻARNÓW (9460), (wył) WIERZBNO (9858);
      - ROGUSZYN (0557), ŻABOKLIKI (0560), ŻELAZÓW (0860);
      - (wył) GRUSZCZYNO (1861), MARIANÓW (1661), wzg. 142,6 (1965).
- Zastrzeżone rubieże PO dla 2/3 ABAA: wzg. 222,8 (9353), wzg. 184,1 (0056), c. 125,8 (1561).

III.

1. Z przydziału amunicji na 3.4 do końca dnia walki pozostała następująca jej ilość:
  - dla moździerzy 82 i 120 mm — 0,6 jo,
  - dla hb 122 mm — 0,7 jo (w tym 0,15 jo am. dymnej)
  - dla SPG i armat 85 mm — 0,5 jo,
  - dla PPK — 1,5 jo.
2. Z meldunków dowódców pododdziałów wiadomo jest, że stan amunicji o 15.00 3.4 przedstawia się następująco:
  - 1/8 pz — 0,3 jo dla moździerzy 82 i 120 mm,
    - 0,5 jo dla PPK,
    - 0,3 jo dla SPG;
  - 2/8 pz — 0,6 jo dla moździerzy 82 i 120 mm,
    - 1 jo dla PPK,
    - 0,6 jo dla SPG;
  - 3/8 pz — 0,3 jo dla moździerzy 82 i 120 mm,
    - 0,5 jo dla PPK,
    - 0,3 jo dla SPG;
  - 8 bhb — 0,3 jo przy sprzęcie;
  - 8 bppanc — 0,3 jo dla armat 85 mm,
    - 0,75 jo dla PPK;
  - 2/3 pa — 1 b — 0,15 jo,
    - 2 b — 0,27 jo,
    - 3 b — 0,4 jo.

3. Uzupelnienie zapasów ruchomych realizować transportem przydzielonym oraz własnym z DSAiU w rejonie lasu wsch. STOCZEK (2461), a po przekroczeniu rz. LIWIEC — w rejonie wsch. SADOWNA (3457).

IV.

Wiadomości dodatkowe:

1. Do końca dnia walki pozostały do wykorzystania trzy śmigłowcoloty. Lądowisko śmigłowców:
  - do 16.00 — POŁAZIE (0752),
  - do 18.00 — JACZEW (1457),
  - do 21.00 — LIPKI (2564).
2. Komunikaty meteorologiczne — jak dotychczas w godzinach parzystych.
3. Określenie nastaw do ognia skutecznego — po przesunięciu SO na podstawie pobieżnego przygotowania.
4. W końcu dnia walki należy posiadać 80% zapasów ruchomych.
5. Złożyć zapotrzebowanie na amunicję oświetlającą do godz. 18.00, podając w nim rejon dowozu.
6. OPpanc 3 DZ do końca dnia walki posiada następującą ilość amunicji:
  - dla armat 85 mm — 0,4 jo,
  - dla PPK — 1,5 jo.
7. SD dowódcy artylerii 3 DZ — ŚWIETECHÓW STARY (0551).

* * *

Na podstawie założenia ogólnego i zamiaru dowódcy 8 pz wypracować koncepcję użycia artylerii 8 pz w działaniach opóźniających oraz opracować graficzny „plan działania artylerii 8 pz w działaniach opóźniających” ze szczególnym uwzględnieniem:

- manewru artylerii strzelającej ogniem na wprost i ogniem pośrednim;
- organizacji rozpoznania artyleryjskiego;
- zaopatrzenie w amunicję.

SYTUACJA INŻYNIERYJNA 8 pz

I.

Sytuacja inżynierska oraz położenie inżynierskich elementów ugrupowania bojowego — patrz założenie ogólne i szkice.

II.

Na podstawie ogólnej sytuacji szefowi saperów 8 pz o 15.00 wiadomo:

1. Nieprzyjaciel do wykonywania przejść w polach minowych na kierunkach włamania się w obronę 8 pz skutecznie zastosował przy-

- czepne trały przeciwminowe. Ponadto w napotkanych polach minowych przejścia wykonuje również sposobem wybuchowym — za pomocą urządzeń raketowych do miotania ładunków wydłużonych.
2. W związku z przejściem pułku do działań opóźniających należy w czasie organizacji i prowadzenia walki szczególną uwagę zwrócić na:
    - zbieranie danych o dalszych przedsięwzięciach inżynieryjnych nieprzyjaciela;
    - rozpoznanie i wybór dogodnych kolejnych rubieży obrony w paśmie działania pułku;
    - rozbudowę zapór stałych i manewrowych oraz przygotowanie ważnych obiektów do zniszczenia;
    - zabezpieczenie drogowe manewru pododdziałów oraz dowozu i ewakuacji;
    - wykorzystanie terenu do ochrony ludzi i sprzętu.
  3. W celu powstrzymania natarcia nieprzyjaciela OZap 3 DZ wykorzystywany na kierunku działania 8 pz otrzymał zadanie założenia zapory minowej na rubieży płd. wsch. DOBRE (9946). Po założeniu pola minowego ześrodkowuje się w rejonie SACHOCIN (0251) w gotowości do dalszych działań zgodnie z decyzją dowódcy 8 pz.
  4. OZR 3 DZ utrzymuje dywizyjną drogę dowozu i ewakuacji na kierunku: STOCZEK, PAPLIN, KORYTNICA, WIERZBNO; jednocześnie otrzymał on zadanie odbudowy mostu na rz. LIWIEC w m. PAPLIN. Gotowość mostu przewidziana jest na 18.00.

III.

Wiadomości dodatkowe:

1. Od 13.00 rejon pułku jest przygotowywany do obrony pod względem inżynieryjnym siłami walczących wojsk. Pododdziały wykonały dotychczas najprostsze ukrycia za pomocą indywidualnych zestawów fortyfikacyjnych oraz ustawiły grupy min na przypuszczalnych kierunkach podejściach czołgów nieprzyjaciela. Ponadto za pomocą zestawów materiału wybuchowego i lemiszy wykonano niezbędne okopy dla czołgów.
2. 8 pz na okres walki został dodatkowo wzmocniony 3 pl 1 k 3 bsap. Dotychczasowy podział pododdziałów inżynieryjnych jest następujący:
  - IPR — 1 dr 1 pl 8 ksap;
  - OZR — 2 dr 1 pl 8 pz;
  - OZap — 3 pl 1 k 3 bsap (zorganizowany z OZR pułku) ześrodkowany w rejonie lasu 1 km zach. JANÓWEK (9656);
  - Grupa minowania i niszczeń — 2 pl 8 ksap;
  - OInż — 8 ksap (bez 1 i 2 pl).
3. Wobec przejścia pułku do działań opóźniających oraz zwiększenia zakresu wykonywanych prac minerskich i zaporowych 8pz otrzymał dodatkowo następujące środki:

- 33
- 1000 szt. min przeciwpancernych TM-53;
  - 1800 szt. min przeciwpancernych MPP-61;
  - 3000 kg materiału wybuchowego.

4. Aktualny stan sprzętu i środków inżynierskich w pododdziałach pułku przedstawia się następująco:

Środki	J. m.	Pododdziały inżynierskie (elementy ugrupowania bojowego)							Tęły pułku
		1/8pz	2/8pz	3/8pz	OZap	OZR	Gr. min.	OInż.	
Miny PMD-6	szt.	250	100	300	—	—	—	100	200
Miny TM-53	szt.	600	200	200	—	—	300	450	—
Miny TMP-61	szt.	—	—	450	1350	—	—	—	—
Miny TMD-44	szt.	—	—	—	—	—	—	—	1000
Materiał wybuch.	kg.	400	100	300	500	200	500	1000	2000
Ładunki wydłuż. UZ-2	szt.	80	100	160	—	50	—	100	400
Most koleinowy 12 m	szt.					1			
Dźwigi	szt.					1			
Lemiesze przycz.	szt.					1		2	

IV.

Praca do wykonania:

Przeprowadzić analizę zadania, ocenić położenie oraz przygotować propozycje dla dowódcy pułku dotyczące inżynierskiego zabezpieczenia działań opóźniających pułku.

5 okolic.

Wydrukowano w 500 egz.

Egz. Nr 1—500 Biblioteka Tajna ASG.

Wyk. Zespół oficerów.

Druk. ASG — Nr z. 47(02041/WW)

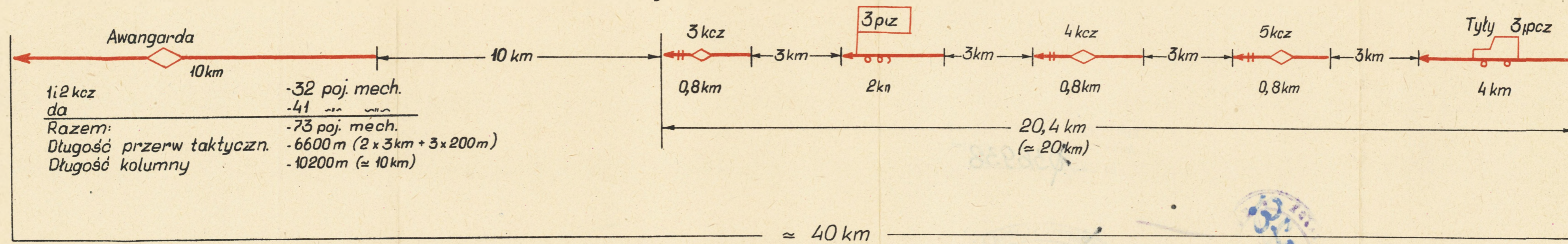
UZASADNIENIE DŁUGOŚCI KOLUMN MARSZOWYCH PUŁKU CZOŁGÓW I PUŁKU ZMECHANIZOWANEGO

Załącznik nr 1 do części pierwszej

TAJNE

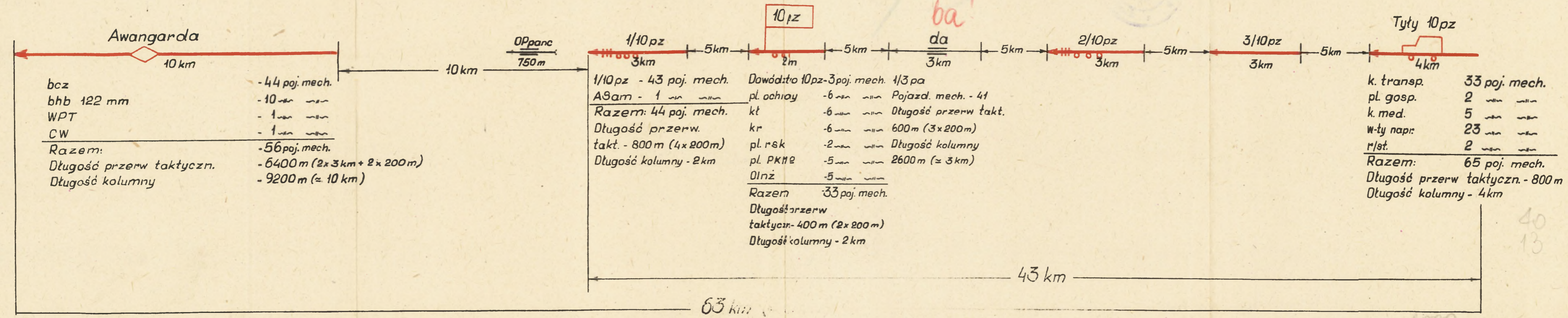
Egz. Nr. ....
Nr ka. 02041/WW.

Ugrupowanie marszowe 3 pcz

1 i 2 kcz	- 32 poj. mech.
da	- 41 " " "
Razem:	- 73 poj. mech.
Długość przerw taktyczn.	- 6600 m (2 x 3 km + 3 x 200 m)
Długość kolumny	- 10200 m (≈ 10 km)

Ugrupowanie marszowe 10 pz

b cz	- 44 poj. mech.
bhb 122 mm	- 10 " " "
WPT	- 1 " " "
CW	- 1 " " "
Razem:	- 56 poj. mech.
Długość przerw taktyczn.	- 6400 m (2 x 3 km + 2 x 200 m)
Długość kolumny	- 9200 m (≈ 10 km)

1/10 pz - 43 poj. mech.	Dowodztwo 10 pz - 3 poj. mech.	1/3 pa
A9am - 1 " " "	pl. ochr. - 6 " " "	Pojazd. mech. - 41
Razem: 44 poj. mech.	kt - 6 " " "	Długość przerw takt.
Długość przerw takt. - 800 m (4 x 200 m)	kr - 6 " " "	600 m (3 x 200 m)
Długość kolumny - 2 km	pl. rsk - 2 " " "	Długość kolumny
	pl. PKM2 - 5 " " "	2600 m (≈ 3 km)
	Olz - 5 " " "	
	Razem - 33 poj. mech.	
	Długość przerw taktyczn. - 400 m (2 x 200 m)	
	Długość kolumny - 2 km	

k. transp.	33 poj. mech.
pl. gosp.	2 " " "
k. med.	5 " " "
w-ty napr.	23 " " "
r/st.	2 " " "
Razem:	65 poj. mech.
Długość przerw taktyczn.	- 800 m
Długość kolumny	- 4 km

40
13

POŁOŻENIE WOJSK WŁASNYCH I WIADOMOŚCI O NPLU O 15.00 3. 4

30 05770
30 05770

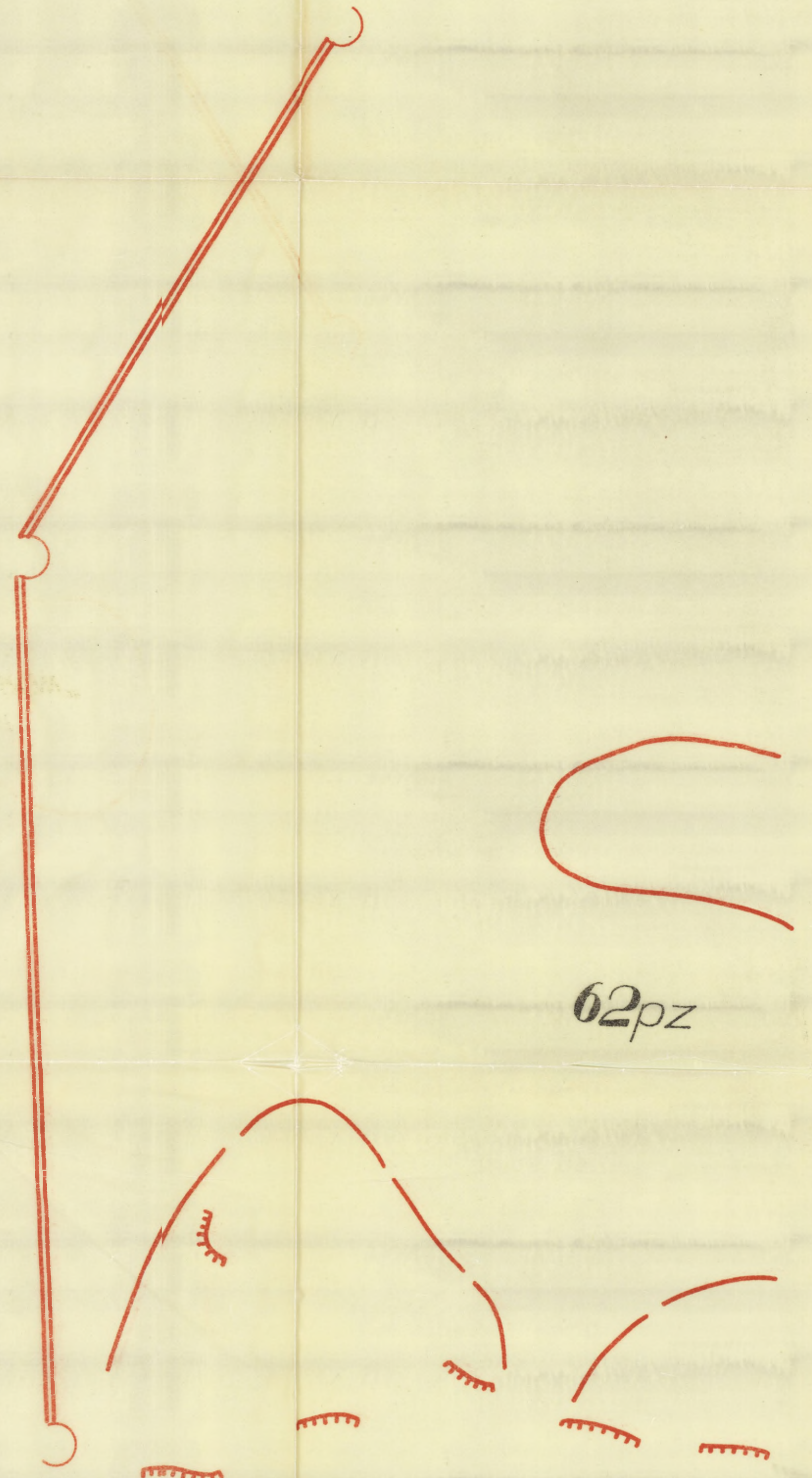
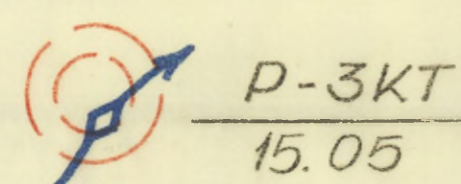
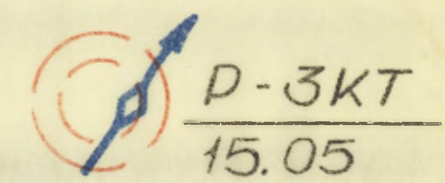
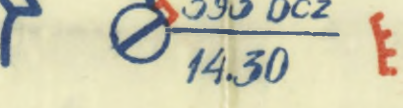
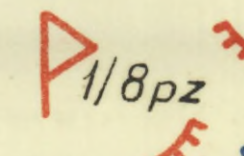
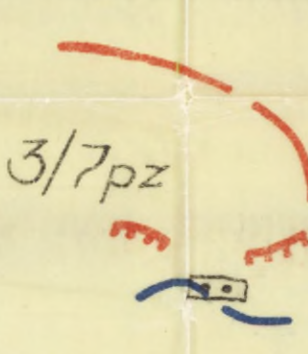
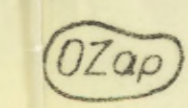
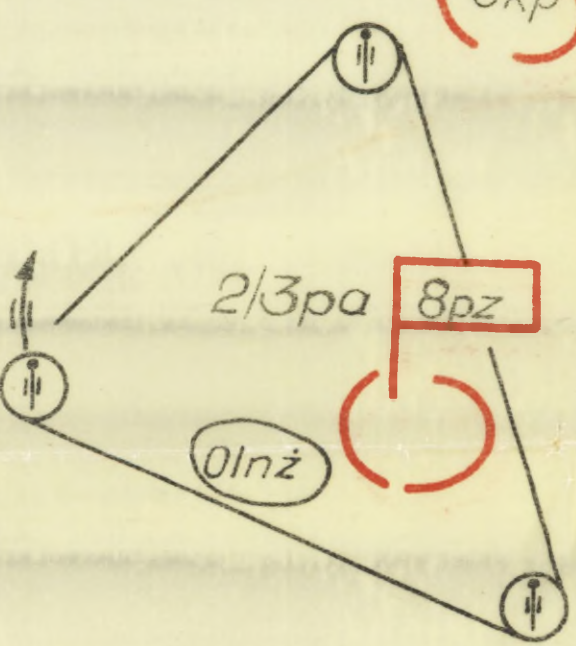
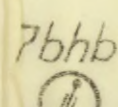
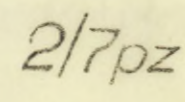
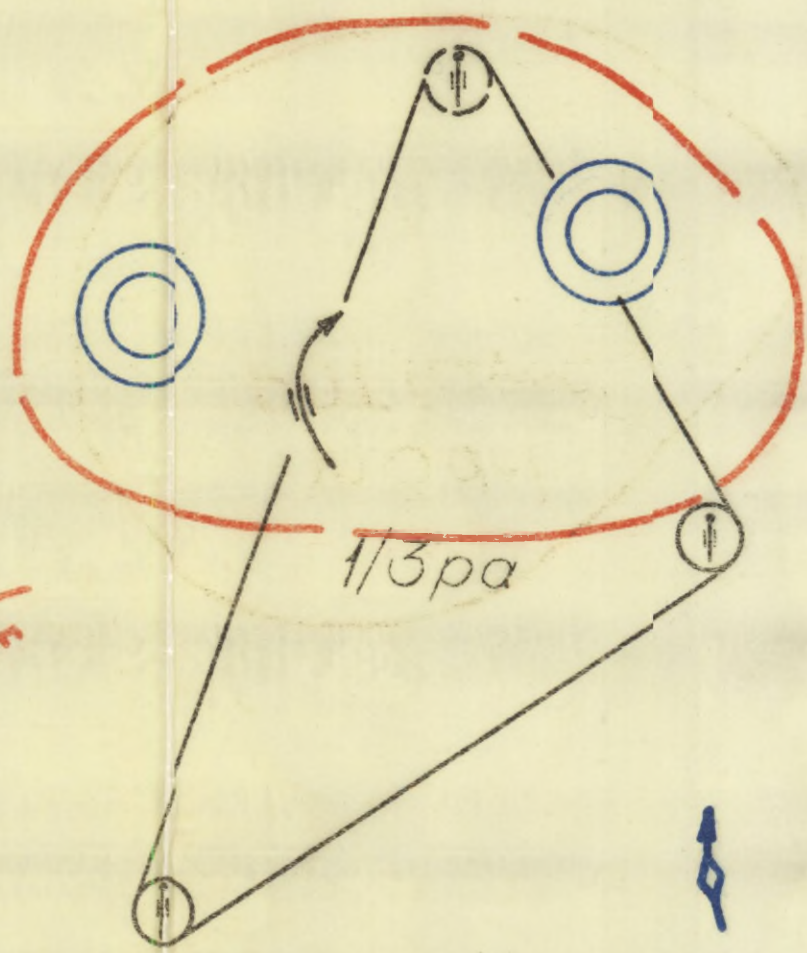
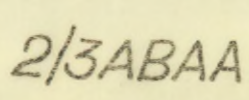
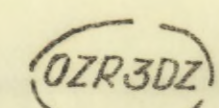
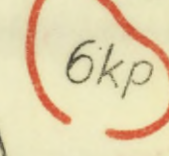
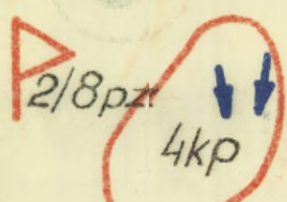
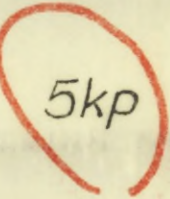
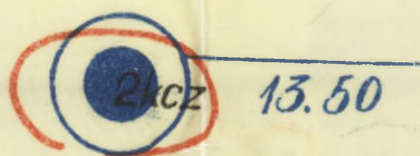
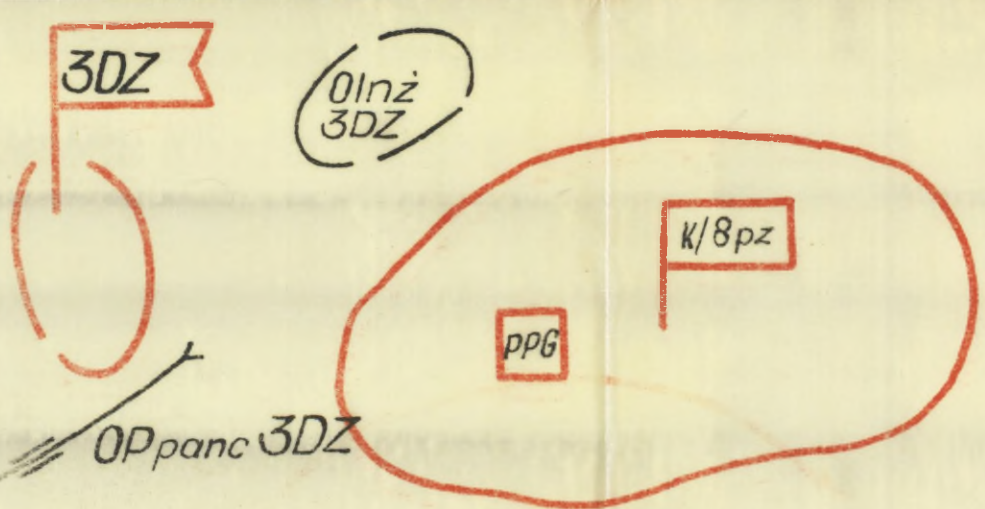
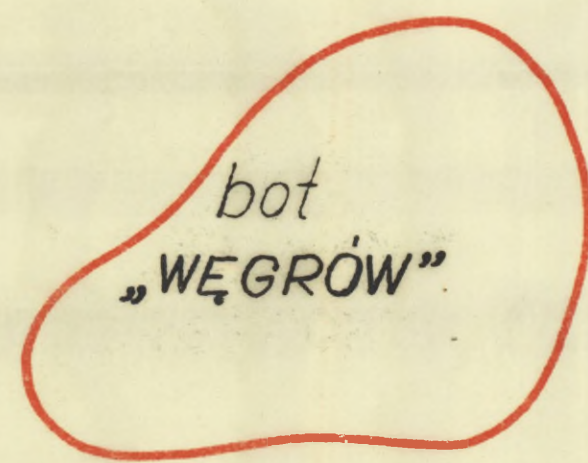
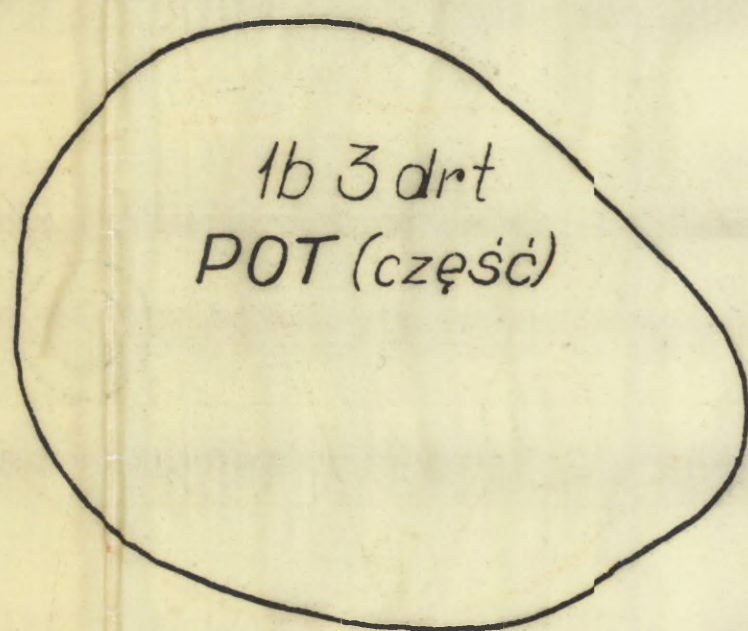
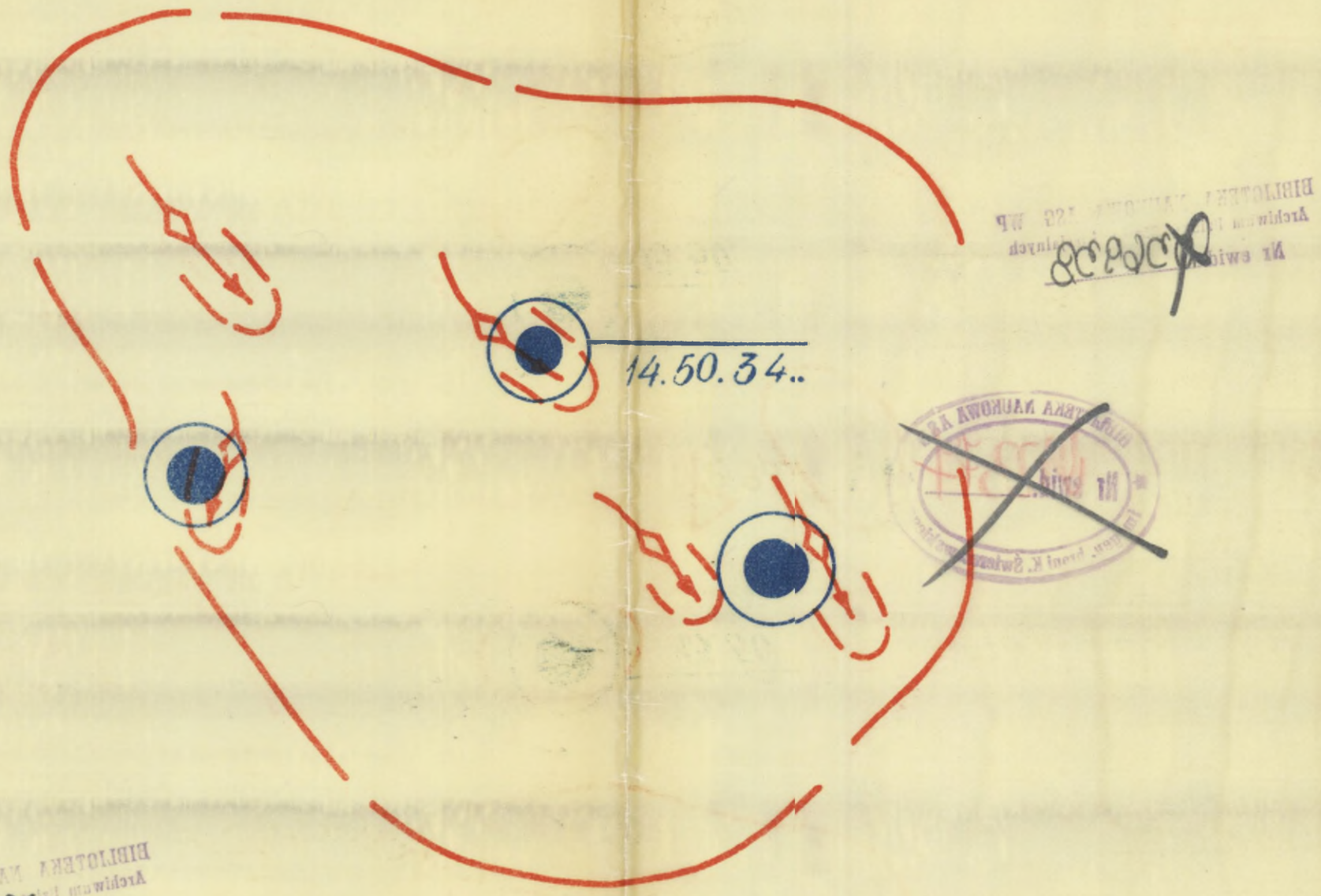
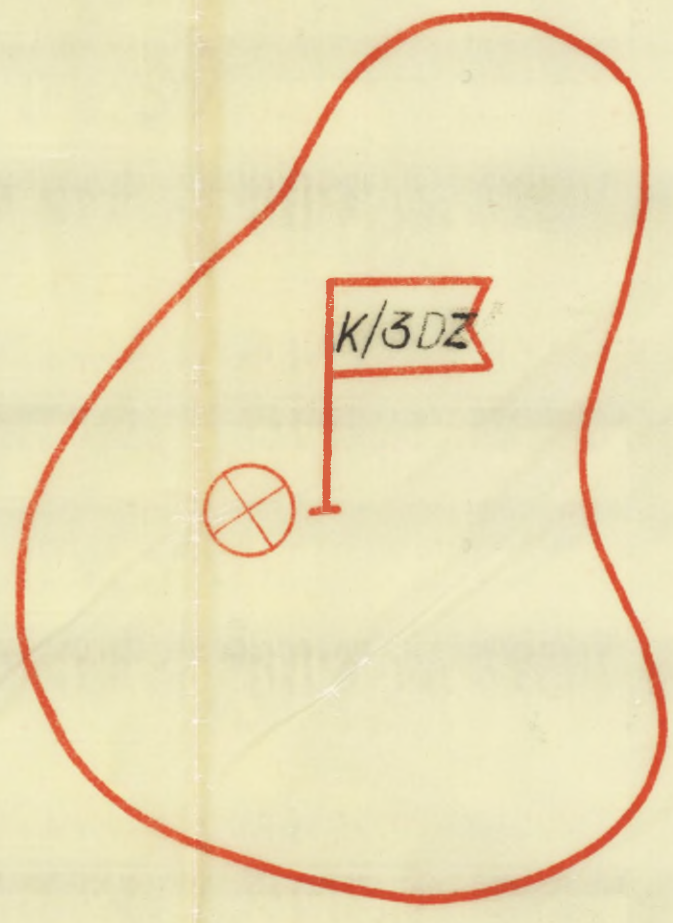
~~TAJNE~~

Egz. Nr. ....
Nr ks. 02042/WW

Załącznik nr 1 do części drugiej

ARKUSZ Nr 1

49	50
	23
	22

Wykonano 500 egz.

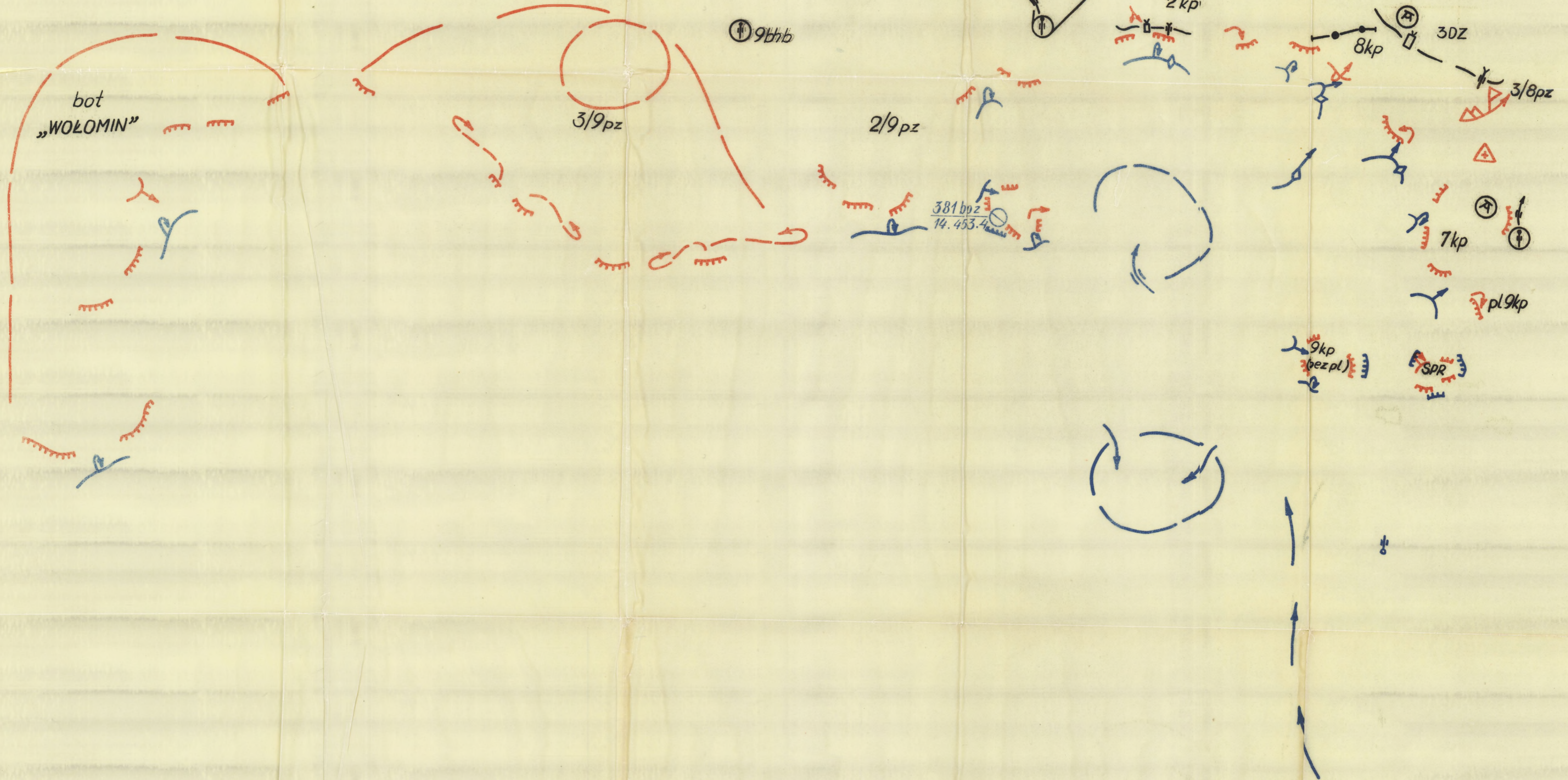
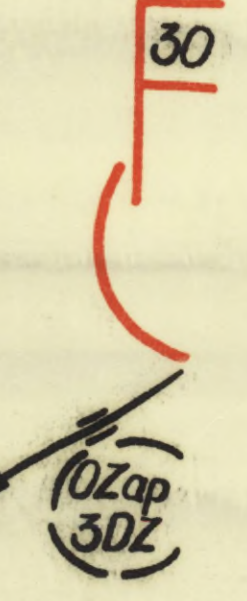
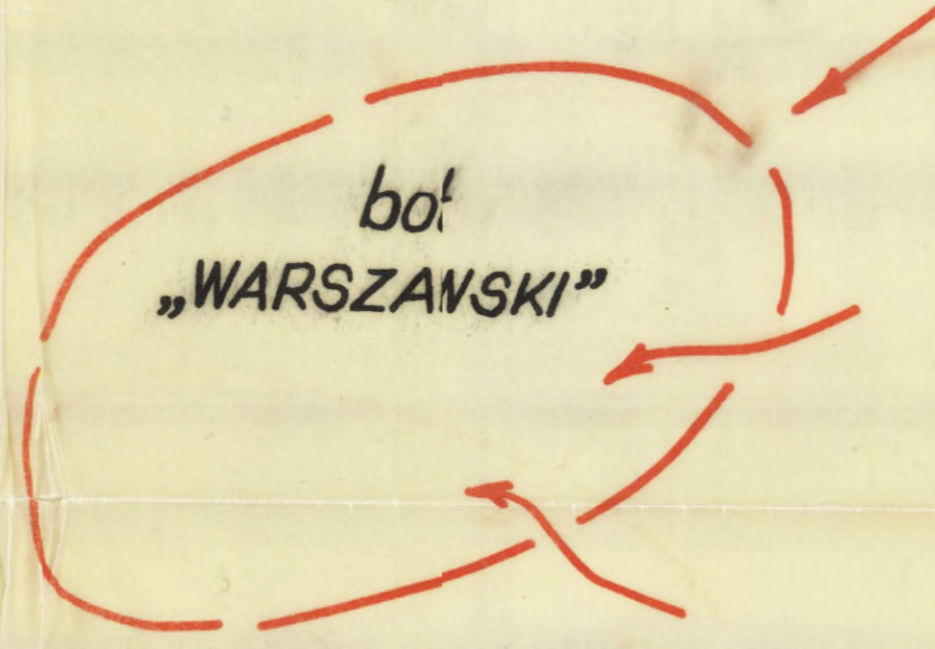
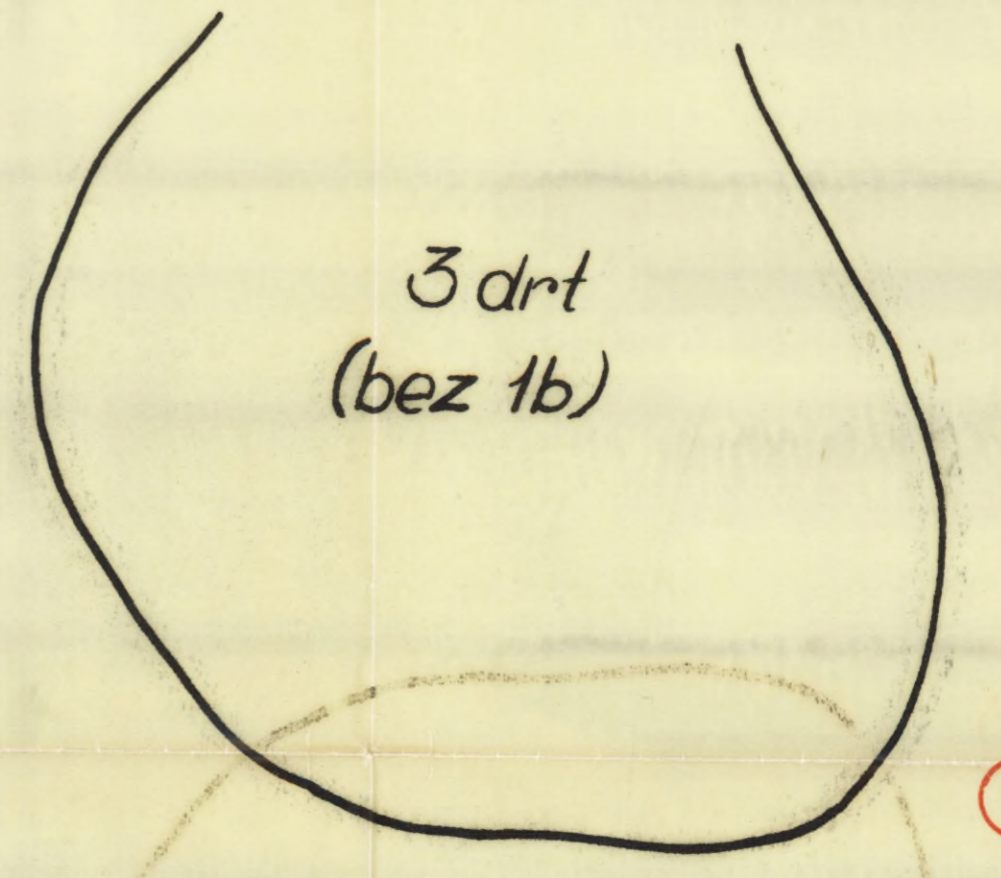
	82
+	81
78	79

POŁOŻENIE WOJSK WŁASNYCH I WIADOMOŚCI O NPLU O 15.00 3. 4

~~TAJNE~~

12	19	20
11		

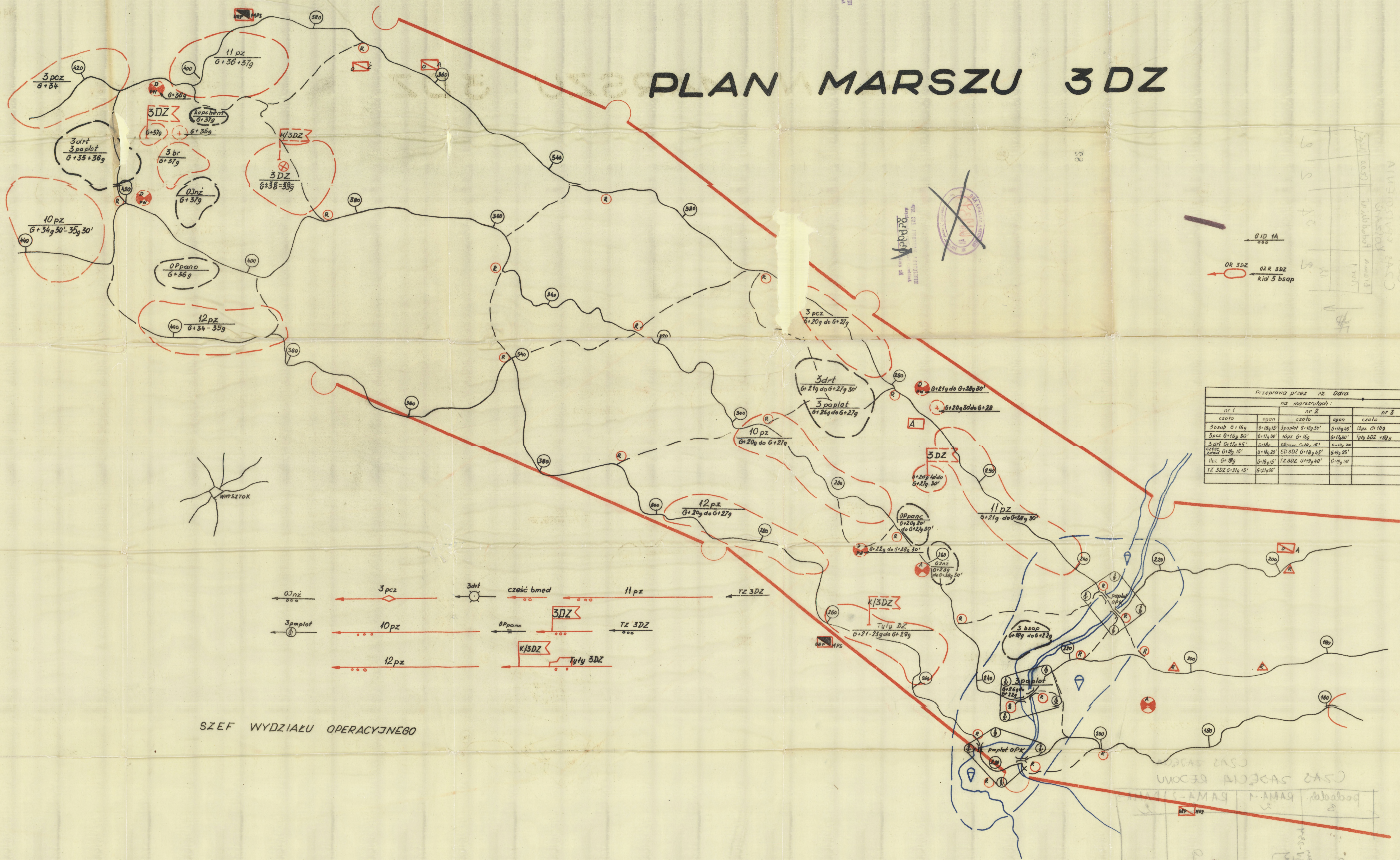
ARKUSZ Nr 2
do poz. nr 02042/MW

74	
73	
49	50

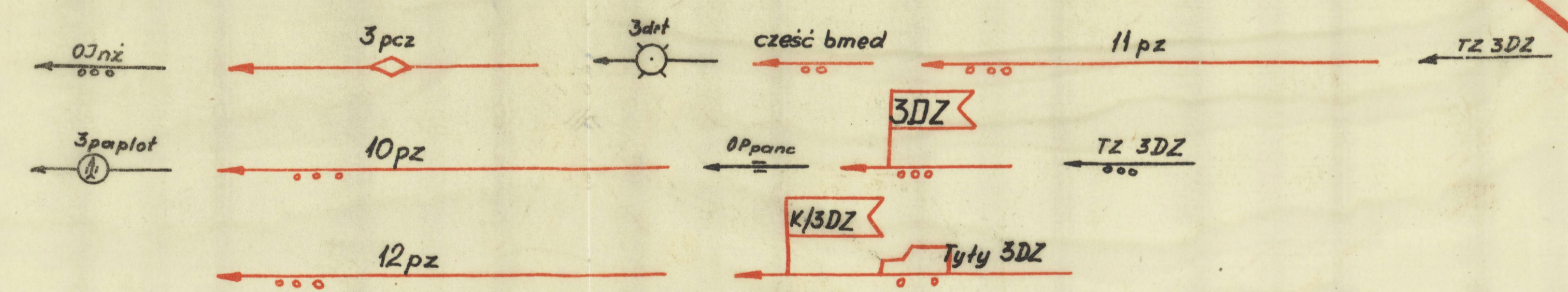
Wykonano 500 egz.

PLAN MARSZU 3 DZ

Przeprawa przez rz. Odra

na masywnościach:					
nr 1		nr 2		nr 3	
czło	ogon	czło	ogon	czło	ogon
3 bsap 6+16g	6+16g 15'	3 paplot 6+16g 30'	6+16g 45'	12 pz 0+16g	0+16g
3 pcz 6+16g 30'	6+16g 30'	10 pz 6+16g	6+16g 30'	1 tyły 3 DZ + 29 g	0+12g
3 dnt 6+16g 35'	6+16g 35'	10 pz 6+16g 30'	6+16g 30'		
3 dnt 6+16g 15'	6+16g 15'	5 DZ 6+16g 45'	6+16g 25'		
11 pz 6+16g 15'	6+16g 15'	1 tyły 3 DZ 6+16g 40'	6+16g 30'		
TZ 3 DZ 6+16g 15'	6+16g 15'				

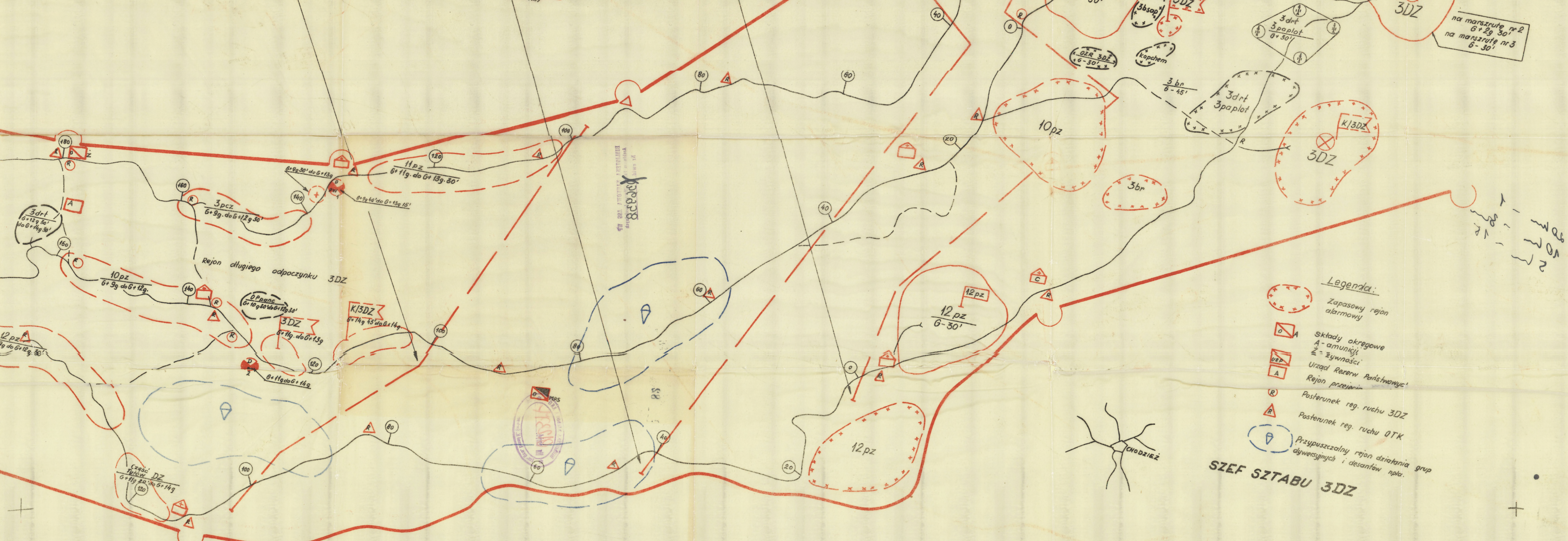
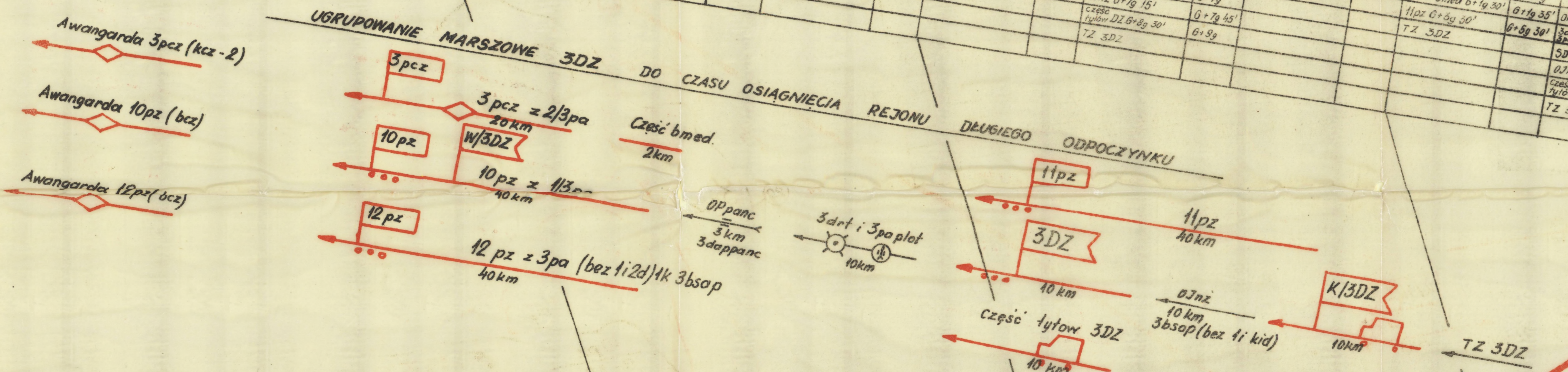

SZEF WYDZIAŁU OPERACYJNEGO

CSAS DZIECIA REDOWN
 PAMAMA

Handwritten notes and signatures in the bottom right corner, including a date '11.11.45' and other illegible text.

Linie wyrównania nr 2 przekraczająca na marszrutach:						Linie wyrównania nr 1 przekraczająca na marszrutach:						Linie wyjściowa przekraczająca na marszrutach:					
nr 1		nr 2		nr 3		nr 1		nr 2		nr 3		nr 1		nr 2		nr 3	
człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon	człoa	ogon
3pcz 6+6g	0+7g	10pz 8+6g	0+0g	12pz 8+6g	0+0g	3pcz 8+2g 30'	0+0g	10pz 8+2g 30'	0+0g	12pz 8+2g 30'	0+0g	3pcz 8+2g 30'	0+0g	10pz 8+2g 30'	0+0g	12pz 8+2g 30'	0+0g
część bmed 6g	0+7g 30'	OP panc 0+8g 10'	0+8g 25'	część tyłowy 12 6+10g	0+0g 30'	część bmed 6+6g	0+4g 5'	OP panc 0+4g 45'	0+4g 55'	część bmed 6+6g 30'	0+4g 55'	OP panc 0+4g 55'	0+4g 55'	część bmed 6+6g 30'	0+4g 55'	OP panc 0+4g 55'	0+4g 55'
11pz 0+2g 30'	0+1g 30'	3dt 3papl 0+8g 10'	0+8g 10'	SD 3DZ 0+8g 25'	0+8g 10'	11pz 0+2g 30'	0+1g 30'	SD 3DZ 0+8g 25'	0+8g 10'	11pz 0+2g 30'	0+1g 30'	SD 3DZ 0+8g 25'	0+8g 10'	11pz 0+2g 30'	0+1g 30'	SD 3DZ 0+8g 25'	0+8g 10'
TZ 3DZ	0+1g 30'	OP panc 0+8g 10'	0+8g 10'	część tyłowy 12 6+10g 30'	0+8g 10'	TZ 3DZ	0+1g 30'	OP panc 0+8g 10'	0+8g 10'	TZ 3DZ	0+1g 30'	OP panc 0+8g 10'	0+8g 10'	TZ 3DZ	0+1g 30'	OP panc 0+8g 10'	0+8g 10'

- Legenda:**
- Zapasowy rejon alarmowy
  - Składy okręgowe A - amunicji
  - Z - żywności
  - Urząd Rezerw Państwowy
  - Rejon przejęcia
  - Posterunek reg. ruchu 3DZ
  - Posterunek reg. ruchu OTK
  - Przewidywany rejon działania grup dywersyjnych i desantów npt.

SZEF SZTABU 3DZ

na marszrucie nr 2
6+2g 30'
na marszrucie nr 3
6-30'